

หน่วยงานขององค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติการฟื้นฟูสันติภาพอัฟกานิสถาน

การปฏิบัติการฟื้นฟูสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศของสหประชาชาตินั้นมีหน่วยงานจำนวนมากที่เข้ามาเกี่ยวข้อง คณะมนตรีความมั่นคงเป็นหน่วยงานหลักขององค์การสหประชาชาติที่รับผิดชอบในเรื่องของสันติภาพและความมั่นคงสามารถที่จะจัดตั้งหน่วยงานต่างๆ ขึ้นมาเพื่อช่วยปฏิบัติงานขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปฏิบัติการฟื้นฟูสันติภาพในอัฟกานิสถานตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 นั้นจำเป็นต้องมีหน่วยงานช่วยเหลือในการดำเนินการ ฉะนั้นในบทนี้จะขอกล่าวถึงหน่วยงานที่ได้เข้ามาดำเนินการในอัฟกานิสถาน

4.1 หน่วยงานขององค์การสหประชาชาติในการฟื้นฟูอัฟกานิสถาน

องค์กรขององค์การสหประชาชาติที่ได้เข้าไปช่วยเหลือฟื้นฟูอัฟกานิสถานนั้นมีองค์กรต่างๆ มาก อาทิเช่น กองทุนฉุกเฉินสำหรับเด็กแห่งสหประชาชาติ(UNICEF) โครงการเพื่อการพัฒนาแห่งชาติ(UNDP) โครงการอาหารโลก(WFP) สำนักงานการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ (Department of Peacekeeping Operation) สำนักงานความร่วมมือเพื่อกิจการมนุษยธรรม (OCHA) สำนักงานเพื่อการบริหารโครงการแห่งสหประชาชาติ(UNOPS) องค์การอนามัยโลก (WHO) ธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการฟื้นฟูและการพัฒนา(IBRD) และองค์กรต่างๆ อีกมากมายซึ่งรวมถึงกลุ่มองค์กรเอกชน(NGOs) และองค์กรระหว่างประเทศอื่นๆ อีกมาก

สำหรับการวิจัยฉบับนี้จะศึกษาถึงเฉพาะคณะปฏิบัติการฟื้นฟูอัฟกานิสถาน (UNAMA) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอัฟกัน(AIHRC) ซึ่งถูกจัดตั้งขึ้นโดยมติคณะมนตรีความมั่นคงและสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ(UNHCR) ในการปฏิบัติการช่วยเหลือฟื้นฟูในอัฟกานิสถานเท่านั้น

อำนาจตามกฎหมายสหประชาชาติในการจัดตั้งหน่วยงานขององค์การสหประชาชาติ

กฎหมายสหประชาชาติได้ให้อำนาจกับองค์กรหลักขององค์การสหประชาชาติในการจัดตั้งองค์กรย่อย ขึ้นมาช่วยในการปฏิบัติงานและอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยขององค์กรหลักขององค์การสหประชาชาติ

ในกฎบัตรสหประชาชาติได้บัญญัติไว้เกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรย่อย ดังนี้ คือ มาตรา 7 อนุมาตรา 2 บัญญัติว่า "องค์กรย่อยเช่นที่จะเห็นจำเป็น อาจสถาปนาขึ้นได้ตามกฎบัตรฉบับปัจจุบัน"

มาตรา 22 บัญญัติว่า " สมัชชาอาจจัดตั้งองค์กรย่อยที่เห็นจำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของตนได้"

มาตรา 29 บัญญัติว่า " คณะมนตรีความมั่นคงอาจจัดตั้งองค์กรย่อยเช่นที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของตน"

มาตรา 68 บัญญัติว่า " คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมจักจัดตั้งคณะกรรมการต่างๆ ในด้านเศรษฐกิจและสังคม และในด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และคณะกรรมการอื่นที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของตน"

จากบทบัญญัติที่ได้กล่าวมาข้างต้น สังเกตได้ว่า ข้อบทต่างๆ ได้บัญญัติไว้ในแนวทางเดียวกัน กล่าวคือ เป็นการให้อำนาจองค์กรหลักในการสร้างองค์กรย่อยเพื่อความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ของตน องค์กรย่อยจึงเกิดจากการพัฒนาของขอบข่ายงานขององค์กรหลักนั่นเอง เพื่อช่วยองค์กรหลักในการปฏิบัติงาน

ซึ่งปัจจุบันนี้องค์การสหประชาชาติได้มีองค์กรย่อยที่ถูกสร้างขึ้นโดยองค์กรหลักต่างๆ อย่างมากมายซึ่งพอจำแนกออกได้ดังนี้คือ

- องค์กรย่อยที่ทำหน้าที่ในการศึกษา วิจัย ให้ข้อสนเทศ (Information) และให้คำแนะนำ(Consultation) ต่างๆ เช่น คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ หรือคณะกรรมการกฎหมายต่างๆ ซึ่งมักจะพบอยู่ทั่วไปในองค์กรหลักต่างๆ ขององค์การสหประชาชาติ เช่น คณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศ(International Law Commission)

- องค์กรย่อยที่ทำหน้าที่ในการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐโดยสันติวิธี ซึ่งทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยประนีประนอม หรือแม้แต่ทำหน้าที่ทางอนุญาโตตุลาการ เช่น คณะกรรมการไกล่เกลี่ยระหว่างอินเดียนกับปากีสถานในปัญหาแคชเมียร์ เป็นต้น

ข้อสังเกต องค์กรย่อย เหล่านี้บางครั้งก็ทำหน้าที่เป็นการชั่วคราว และก็ถูกยกเลิกไปหลังจากที่ได้ปฏิบัติงานเรียบร้อยแล้วส่วนมากเป็นองค์กรย่อยที่ทำหน้าที่ในการระงับข้อพิพาท

ข้อแตกต่างระหว่างองค์กรย่อยและทบวงการชำนัญพิเศษ ในลักษณะที่ว่า ทบวงการชำนัญพิเศษคือ องค์การระหว่างประเทศที่มีความเป็นเอกเทศ มีงบประมาณเป็นของตนเอง มีสถานที่ตั้งของตนเอง มีตราสารก่อตั้งของตนเอง และมีวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานเฉพาะเจาะจง ส่วนองค์กรย่อยเป็นองค์กรที่สร้างขึ้นมาจากองค์กรหลัก ซึ่งปกติแล้วจะก่อตั้งขึ้นโดยข้อมติขององค์กรหลัก ไม่มีความเป็นเอกเทศและจะต้องขึ้นอยู่กับองค์กร

โดยสันติวิธี และถูกตั้งขึ้นโดยข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคง และในบางครั้งองค์กรย่อยเหล่านี้ ก็ทำหน้าที่เป็นการถาวร² อาจกล่าวได้ว่าองค์กรย่อยนั้นถูกก่อตั้งโดยข้อมติขององค์กรหลัก

สำหรับการปฏิบัติการฟื้นฟูสันติภาพของอัฟกานิสถานนี้คณะมนตรีความมั่นคง ได้มีการออกข้อมติจัดตั้งองค์กรย่อยขึ้นมาทำหน้าที่ในการปฏิบัติการฟื้นฟูสันติภาพ ในอัฟกานิสถานซึ่งองค์กรนี้อยู่ภายใต้อาณัติของคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติ

4.2 การจัดตั้งกองกำลังในการปฏิบัติการฟื้นฟูสันติภาพอัฟกานิสถาน

การจัดตั้งกองกำลังในการปฏิบัติการฟื้นฟูสันติภาพอัฟกานิสถานนั้นได้ ดำเนินการไปภายใต้ข้อตกลงบอนนีในการกำหนดให้ซึ่งภารกิจสำคัญในข้อตกลงบอนนีคือ การจัดตั้งรัฐบาลขึ้นมาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศชั่วคราวจนกว่าจะมีการจัดตั้งรัฐบาลถาวร ที่มาจากการเลือกตั้ง ภายใต้ข้อตกลงบอนนีนั้นยังได้กำหนดให้มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นมาช่วยเหลือ ฟื้นฟูอัฟกานิสถานด้วย สหประชาชาติได้จัดตั้งกองกำลังของสหประชาชาติว่า "United Nations Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA) ซึ่งจะได้กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของกองกำลัง ดังต่อไปนี้

4.2.1 มติคณะมนตรีความมั่นคงในการจัดตั้งกองกำลัง UNAMA

คณะมนตรีความมั่นคงออกข้อมติ 1401/2002 เมื่อวันที่ 28 มีนาคม ค.ศ.2002 ให้มีการจัดตั้งกองกำลังสหประชาชาติชื่อว่า "United Nations Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA)"³ สำหรับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งขึ้นนั้น ได้กำหนดอำนาจ ในการดำเนินงานภายใต้ข้อตกลงกรุงบอนนี ดังต่อไปนี้ คือ

หลัก แต่ถึงอย่างไรก็ตาม มีองค์กรย่อยบางประเภทซึ่งมีความเป็นเอกเทศจากองค์กรหลัก จะแตกต่างกันก็เพียง ว่าองค์กรย่อยนั้นถูกก่อตั้งขึ้นโดยข้อมติขององค์กรหลักเท่านั้น

²ชุมพร บัจจุสานนท์. "สหประชาชาติ" เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาสถาบันระหว่างประเทศหน่วย ที่ 1-7 สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, พิมพ์ครั้งที่ 11, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2548), หน้า 225-226.

³United Nations Security Council Resolution 1401

1. Endorses the establishment, for an initial period of 12 months from the date of adoption of this resolution, of a United Nations Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA), with the mandate and structure laid out in the report of the Secretary-General of 18 March 2002 (S/2002/278);

การปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน หลักนิติธรรม หลักความเท่าเทียมกัน การบริหารจัดการด้านมนุษยธรรมตามข้อกำหนดของสหประชาชาติ การฟื้นฟู บูรณะ ซ่อมแซม กิจการต่างๆ ในอัฟกานิสถานโดยดำเนินงานร่วมกับคณะผู้บริหารอัฟกัน

ประธานกองกำลังปฏิบัติการช่วยเหลืออัฟกานิสถาน (UNAMA) คณะผู้แทนพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติ (Special Representative of the Secretary-General- SRAG) ดำรงตำแหน่งเป็นประธาน UNAMA มีหน้าที่และความรับผิดชอบจากสหประชาชาติในการดำเนินงานทั้งหมดในอัฟกานิสถาน

ซึ่งนาย Lakhdar Brahima ⁴ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติเข้ารับดำเนินการในอัฟกานิสถานเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม ค.ศ. 2001

ต่อมา นาย Jean Arnault⁵ ได้เข้ามาทำหน้าที่แทน ซึ่งรับตำแหน่งเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2004

การดำเนินงานฟื้นฟูสันติภาพอัฟกานิสถานนั้นมีหน้าที่ที่สำคัญ 3 ประการของคณะผู้แทนพิเศษคือ

1. มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการให้ความช่วยเหลือ บูรณะ และฟื้นฟู อัฟกานิสถาน

2. รับผิดชอบเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งทั้งหมด กระบวนการ ปลดอาวุธ ถอนกำลังและการบูรณาการกองกำลังใหม่ ตรวจสอบการดำเนินการในเรื่องสิทธิทางการเมือง ความสัมพันธ์ในการเลือกตั้ง สิทธิมนุษยชน

3. ยังดำรงตำแหน่งพิเศษในการเป็นที่ปรึกษาพิเศษในด้านของสิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียมกันทางเพศ ยาเสพติด หลักนิติธรรม หน่วยงานตำรวจ ทหาร การถอนกำลังทหาร

⁴United Nations Security Council Resolution 1419

Commends the role of the United Nations system in support of efforts by the Afghans, reiterates its strong support for the Special Representative of the Secretary-General, Mr. Lakhdar Brahimi, and the staff of the United Nations Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA), and reaffirms its endorsement of the full authority of the Special Representative of the Secretary-General, in accordance with its relevant resolutions, over the planning and conduct of all United Nations activities in Afghanistan;

⁵United Nations Security Council Resolution 1536

Welcomes the appointment of Jean Arnault as new Special Representative of the Secretary-General (SRSG) for Afghanistan; reaffirms its continued strong support for the SRSG and the concept of a fully integrated mission and endorses his full authority, in accordance with all relevant resolutions, over all United Nations activities in Afghanistan;

และประเด็นปัญหาทางด้านกฎหมาย และจะต้องทำรายงานเสนอรายงานยังเลขาธิการสหประชาชาติด้วย

4.2.2 อำนาจหน้าที่ของกองกำลังปฏิบัติการฟื้นฟูสันติภาพอัฟกานิสถาน

4.2.2.1.ปฏิบัติการช่วยเหลืออัฟกานิสถานทางด้านการเมือง

ภายใต้ข้อตกลงบอนน์ได้กำหนดให้มีการจัดการเลือกตั้งเพื่อสร้างเสถียรภาพของประเทศ ให้อยู่ในระบอบประชาธิปไตย ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญของอัฟกานิสถาน ซึ่งในการนี้ รัฐบาลอัฟกานิสถานจะต้องมีอำนาจและมีความชอบธรรมในการทำงานให้แก่รัฐ และยังคงบูรณะประเทศให้มีความมั่นคงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยการจัดการเลือกตั้งซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างยุติธรรม ซึ่งก่อนที่จะมีการดำเนินการเลือกตั้งนั้นจะต้องมีการเตรียมการในเรื่องสิทธิ และเสรีภาพ ผู้สมัคร รวมถึง การจัดตั้งองค์กรในการทำหน้าที่ต่างๆ ในการเลือกตั้ง ทั้งนี้ยังจะต้องเพิ่มบทบาทของสตรีในการเลือกตั้งหรือสมัครเลือกตั้งด้วย มีการประสานงานร่วมกันระหว่างสหประชาชาติกับคณะกรรมการดำเนินการเลือกตั้งในอัฟกานิสถาน

กองกำลังปฏิบัติการช่วยเหลืออัฟกานิสถาน UNAMA ได้เตรียมการให้ประเทศอัฟกานิสถานมีการเลือกตั้งได้ร่วมกับองค์กรต่างๆ ของประเทศอัฟกานิสถานเพื่อการทดลองและฝึกงานด้านการเลือกตั้ง รวมทั้งได้มีการจัดทำข้อมูลประชากรเพื่อการพัฒนาประเทศร่วมกับองค์กรพัฒนาประชากรแห่งสหประชาชาติ (United Nations Family and Population Agency-UNFPA)โครงการสำรวจสำมะโนประชากร (Census Project) ในระยะทดลองที่กำหนดโดยข้อตกลงบอนน์ ได้เสร็จสิ้นแล้ว และการสำรวจสำมะโนประชากรระยะแรกซึ่งได้แก่การปรับปรุงแผนที่ให้เป็นปัจจุบันและการตรวจนับจำนวนประชากรเบื้องต้นในเมือง Parwan, Kapisa และ Logar ดำเนินการเสร็จสมบูรณ์ภายใต้การนำของสำนักงานสถิติกลาง The Afghanistan Central Statistics Office ร่วมกับ องค์กรพัฒนาประชากรแห่งชาติ(UNPFA)⁶ และเมื่อระยะแรกดำเนินการเสร็จสมบูรณ์ในช่วงต้นปี ค.ศ.2004 จะได้เริ่มระยะที่สองต่อไป ในระยะที่สองนี้เป็นการทำการสำรวจสำมะโนประชากรในระดับชาติโดยให้ความสำคัญด้านสถิติประชากรและข้อมูลด้านเศรษฐกิจสังคมที่จำเป็นในการวางแผนและพัฒนาในระดับประเทศ และเนื่องจากมีระยะเวลาเตรียมตัวสำหรับการเลือกตั้งน้อยข้อมูลสำมะโนประชากรยังไม่สามารถใช้ได้สำหรับการลงทะเบียนเพื่อเลือกตั้ง

⁶Report of the Secretary-General A/57/762-S/2003/333

การจัดการเลือกตั้งนั้นเป็นกิจกรรมทางการเมืองครั้งใหญ่ที่สุด อฟกานิสถาน มีการจัดเตรียมการเพื่อรองรับผู้ออกเสียงกว่า 10 ล้านคน ตามที่กำหนดไว้ใน เดือนมิถุนายน ค.ศ.2004 เนื่องจากระยะเวลาในการเตรียมการนั้นมีไม่มากพอทำให้ในหลาย ภูมิภาคของอัฟกานิสถานประสบกับปัญหาที่ไม่สามารถจะแก้ไขได้ เช่น ชนเผ่าเร่ร่อนและ กลุ่มผู้ลี้ภัยที่ไม่สามารถจะลงทะเบียนในการเลือกตั้ง และยังมีผู้ลี้ภัยในประเทศปากีสถานและ สาธารณรัฐอิหร่านด้วย

ความสำคัญของการเลือกตั้ง การมีคุณสมบัติในการออกเสียง และ สิทธิในการลงทะเบียน และการสร้างความมั่นใจว่าประชากรสตรีสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ได้จึงได้มีแผนจัดการสำหรับวิธีการลงทะเบียนได้แก่การจัดผู้รับลงทะเบียนที่เป็นผู้หญิง และการจัดหน่วยลงทะเบียนแยกออกไป

UNAMA ได้ดำเนินการคัดสรรที่ปรึกษาและคณะทำงานการเลือกตั้ง ซึ่งการจัดหาคณะทำงานชุดแรกที่รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการคัดกรองผู้มีสิทธิ์ ออกเสียงได้ดำเนินการแล้ว และหน่วยงานการเลือกตั้งจะต้องประกอบด้วยคณะทำงานระหว่าง ประเทศ 39 คน คณะทำงานในประเทศ 112 คน และอาสาสมัครสหประชาชาติอีก 32 คน โดยจัดให้อยู่ใน 8 เขตและพร้อมที่จะเริ่มต้นการลงทะเบียนสำหรับการดำเนินการด้านความมั่นคง และการปฏิบัติการตามตารางเวลาในช่วงที่มีการเลือกตั้ง

แผนการส่งกำลังทหารและงบประมาณในการเลือกตั้งนั้นคณะรัฐบาล เปลี่ยนผ่านได้ทำการปรึกษากับ UNAMA ถึงการจัดตั้งคณะกรรมการเลือกตั้งภายในอัฟกานิสถาน ซึ่งทำงานจัดการการเลือกตั้งร่วมกับคณะทำงานจากสหประชาชาติ ทำหน้าที่จัดระบบ และดำเนินการเลือกตั้งผ่านคณะทำงานลงทะเบียนประชาชนอัฟกานิสถาน

ส่วนสำคัญอีกอย่างในการเลือกตั้งคือ กฎหมายการเลือกตั้ง จะช่วยเน้น ย้ำสิทธิของชาวอัฟกานิสถานและสร้างเป็นพรรคการเมืองตามข้อกำหนดจำนวนสมาชิกขั้นต่ำ และเป็นการเคารพตามหลักการการไม่ใช้ความรุนแรงและการเป็นอิสระจากฝ่ายทางการเมือง ทหาร กฎหมายนี้จะช่วยควบคุมการจดทะเบียนพรรค

การลงทะเบียนเลือกตั้ง

รัฐบาลช่วงเปลี่ยนผ่านอัฟกานิสถานได้ตั้งหน่วยงาน สถานบันทาง กฎหมายและเครือข่ายที่จำเป็นสำหรับการลงทะเบียนเลือกตั้ง ในวันที่ 26 กรกฎาคม ค.ศ.2003 มีการก่อตั้งคณะกรรมการเลือกตั้ง(Joint Electoral Management Body-JEMB) ขึ้นเพื่อดูแล กระบวนการเลือกตั้ง ประกอบด้วย Afghan Interim Electoral Commission 6 หน่วยงาน และ International Electoral Experts จำนวน 5 หน่วยงาน รวมทั้ง UNAMA ซึ่งเป็นแกนนำ

ในการเลือกตั้ง คณะจัดการการเลือกตั้ง JEMB จะออกกฎและนโยบายพรรคการเมือง และการรับรองการลงทะเบียนในขั้นสุดท้าย

Afghan Interim Electoral Commission ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 6 คน ซึ่งแต่งตั้งขึ้นในวันเดียวกันและเริ่มทำงานด้วยการสนับสนุนของ UNAMA และ UNDP ในการลงทะเบียน รวมทั้งการพัฒนาข้อมูล และกระบวนการเรียนการสอน ยังครอบคลุมไปถึงการรณรงค์และการฝึกอบรมผู้ลงทะเบียนชาวอัฟกานิสถาน

ในช่วงแรกของการเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้งจำนวน 28 หน่วย ได้ตั้งขึ้นในศูนย์กลางของท้องถิ่น 8 แห่ง มีผู้ลงทะเบียนเสี่ยงเลือกตั้งจำนวน 125,240 คน โดยจำนวนนี้ร้อยละ 18 เป็นสตรี

ขั้นตอนที่สองและสามนั้นได้เตรียมการเกี่ยวกับการจัดคณะเลือกตั้งให้เหมาะสมในส่วนของเมืองหลวงและพื้นที่ชนบทโดยให้เจ้าหน้าที่ดูแลกระบวนการลงทะเบียน

กระบวนการลงทะเบียนได้ดำเนินการโดย UNAMA และ JEMB จากองค์ประกอบของโครงการเลือกตั้งมีการตั้งโครงการความมั่นคงในการเลือกตั้ง และยังได้จัดตั้งโครงการรักษาความปลอดภัยในบริเวณการเลือกตั้งด้วย

การจัดการเลือกตั้งประธานาธิบดี

การจัดการเลือกตั้งประธานาธิบดีของอัฟกานิสถานภายใต้ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในครั้งนี้มีประชาชนชาวอัฟกานิสถานมากกว่า 1.5 พันล้านคน และเป็นผู้หญิง 28 เปอร์เซ็นต์ ได้เข้าร่วมในการลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งครั้งนี้ โดยการร้องขอให้สหประชาชาติเข้ามาช่วยเหลือในการจัดการลงทะเบียนและการเลือกตั้ง ซึ่งในครั้งนี้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น JEMB ร่วมกับ เจ้าหน้าที่สหประชาชาติที่มีความชำนาญในการเลือกตั้งดำเนินการเลือกตั้งในวันที่ 9 ตุลาคม ค.ศ. 2004 ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งนี้ นายฮามิด คาร์ไซ (Hamid Karzai) ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีอัฟกานิสถาน

ภายหลังจากที่มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีเสร็จ ประธานาธิบดี ได้ตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อการเลือกตั้ง (Independent Electoral Commission IEC) ที่ประกอบด้วยคณะกรรมการชาย 6 คน หญิง 3 คน ซึ่งมาจากชนเผ่าต่างๆ

ภารกิจของคณะกรรมการอิสระเพื่อการเลือกตั้ง (IEC) คือ 1. การจัดการรอบการเลือกตั้ง 2. กระจายอำนาจในการจัดการเลือกตั้ง 3. จัดลำดับความสำคัญก่อน-หลังในการเลือกตั้งสมาชิกสภาล่าง และ 4. ดำเนินงานให้ผู้อพยพและผู้ไร้ถิ่นฐานลงทะเบียนเข้าสู่ระบบการเลือกตั้ง

คณะกรรมการอิสระเพื่อการเลือกตั้ง จะดำเนินการร่วมกับ ผู้เชี่ยวชาญ การเลือกตั้งสากล และตัวแทนพิเศษสหประชาชาติได้ประสานงานกับคณะกรรมการประสานงาน เลือกตั้งของชาติ

คณะกรรมการประสานงานเลือกตั้งได้กำหนดกรอบเวลาการเลือกตั้ง และการกฎหมายการเลือกตั้ง ซึ่ง UNAMA, UNDP, IEC, UNOPS ร่วมกับกองกำลัง ISAF ในการจัดแผนการรักษาความปลอดภัยในช่วงการเลือกตั้งระดับสมาชิกสภาและสมาชิกสภาท้องถิ่น

การจัดตั้งรัฐบาล

ในการจัดตั้งรัฐบาลนั้น ที่การประชุมร่วมกันของสมาชิกสภา Loya Jirga ทั้งหมด 502 คน เห็นพ้องให้อัฟกานิสถานใช้ระบบรัฐบาลแบบประธานาธิบดี โดยที่รัฐสภา มีอำนาจตรวจสอบอำนาจการบริหารของประธานาธิบดี และประธานาธิบดีก็มีอำนาจแต่งตั้ง ตำแหน่งสำคัญๆ บางตำแหน่งในคณะรัฐบาล ส่วนฝ่ายตุลาการ และธนาคารหรือธนาคารกลาง นั้นจำเป็นต้องได้รับการเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติก่อน

รัฐธรรมนูญของอัฟกานิสถาน กำหนดให้ประธานาธิบดีเป็นประมุขและ ผู้นำในการบริหารประเทศ มีการกระจายอำนาจปกครองออกเป็นจังหวัด แบ่งออกเป็น 34 จังหวัด (Province) แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ในแง่การบริหารจัดการระบบการปกครองภายในประเทศยังไม่ค่อย จะดีนักเนื่องจากว่าพื้นที่ตัวจากสงครามและอำนาจของรัฐบาลกลางยังครอบคลุมไม่ทั่วถึงพื้นที่ ห่างไกล

การจัดระเบียบการใช้อำนาจอธิปไตยภายในอัฟกานิสถานนั้น ได้มีการ แบ่งแยกอำนาจซึ่งหมายถึง การกระจายการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐกระทำทางนิติบัญญัติ ทางบริหารและทางตุลาการ ให้องค์กรของรัฐต่างเป็นผู้ใช้แยกต่างหากจากกัน โดยแต่ละองค์กร ต่างก็ใช้อำนาจอธิปไตยกระทำตามรัฐธรรมนูญมอบหมายให้อย่างอิสระ การแบ่งแยกอำนาจ นั้นเป็นการกระจายอำนาจให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจกัน การบริหารประเทศของอัฟกานิสถานแบ่ง ระบบการบริหารงานเป็นการบริหารงานจากศูนย์กลางโดยการแบ่งแยกอำนาจในการบริหาร ประเทศเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ และกระจายอำนาจไปสู่ภูมิภาค

ดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญอัฟกานิสถาน

กระบวนการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญนั้นเริ่มจากการจัดตั้งคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญในช่วง ปีค.ศ.2002 โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการร่างทั้งหมด 35 คน และมีการ สอบถามความเห็นของประชาชน รวมถึงผู้อพยพลี้ภัยในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ปากีสถาน อิหร่าน เพื่อให้ครอบคลุมถึงความชอบของประชาชน กระบวนการทางรัฐธรรมนูญมีความก้าวหน้า

โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการจัดตั้ง The Constitutional Commission ซึ่งดำเนินการจัดการประชุมระดับชาติทั่วทั้งประเทศในช่วงเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม รัฐธรรมนูญฉบับร่างจะถูกเสนอสู่สาธารณชนในเดือนกันยายน ค.ศ.2003 และจะได้รับการอภิปรายที่ The Constitutional Loya Jirga ที่กำหนดให้มีขึ้นในเดือนตุลาคม ค.ศ.2003

ในโครงร่างสุดท้ายของรัฐธรรมนูญอัฟกานิสถานก่อนการเผยแพร่ ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.2003 การประชุม Constitution Loya Jirga วันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ.2003 ได้รับรอง รัฐธรรมนูญใหม่ โดยได้รับคะแนนเสียงอย่างเป็นเอกฉันท์ จากผู้เข้าร่วมทั้งหมด 502 คน ซึ่งในครั้งนี้มีสตรีเข้าร่วมถึง 20 เปอร์เซ็นต์ ถือได้ว่าอัฟกานิสถานประสบผลสำเร็จในการร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญในการปกครองประเทศอัฟกานิสถานต่อไป⁷

ในวันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ. 2003 กรุงคาบูล อดีตกษัตริย์ Muhammad Zahir Shah แห่งอัฟกานิสถานเป็นประธานในการเปิดประชุมสภา Loya Jirga ซึ่งเป็นการประชุมเพื่อพิจารณาและให้สัตยาบันร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของประเทศอัฟกานิสถาน

ซึ่งจะเป็นการนำไปสู่การเลือกตั้งในปี ค.ศ. 2004 ตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ในข้อตกลงบอนน์ ซึ่งจะต้องมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ภาษา และขนบธรรมเนียมประเพณี นอกจากนั้นอัฟกานิสถานยังระบุไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ว่า "สาธารณรัฐอิสลาม"(Islamic Republic) แต่กฎหมายอิสลาม (Shari's) ก็ไม่จำเป็นต้องผนึกรวมเข้าอยู่ในรัฐธรรมนูญอย่างเป็นทางการ ตามกฎหมายของประเทศก็ต้องไม่สวนทางกับบทบัญญัติ และหลักคำสอนของอิสลามที่ประชาชนอัฟกันส่วนใหญ่ยึดมั่นเป็นวิถีทางการดำเนินชีวิต⁸ นอกจากนั้นแล้วยังมีข้อพิพาทเกี่ยวกับบทบาทของอิสลามในทางการเมือง และการจัดระบบการปกครอง (Governence) โดยที่กลุ่มอนุรักษนิยมต้องการให้ผนวกเอากฎหมายอิสลาม(Shari's)ไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่กลุ่มเสรีนิยมเพียงแต่เรียกร้องให้มีการยอมรับเพียงว่าไม่มีกฎหมายใดที่จะมาขัดแย้งกับหลักคำสอนของอิสลามเท่านั้น และภายใต้บริบทอิสลามก็ยังมีกรณีถกเถียงขยายประเด็นไปสู่ปัญหาสิทธิสตรี โดยที่กลุ่มสตรีพร้อมทั้งกลุ่มสิทธิมนุษยชนมากมายต่างออกมาเรียกร้องขอความเสมอภาคระหว่างชายและหญิงโดยให้มีการระบุ

⁷Political Affairs [online] Available from:http://www.unama-afg.org/about/_pa/political_affairs.htm.

⁸ดูรายละเอียดรัฐธรรมนูญของอัฟกานิสถานได้ใน Official Afghanistan Constitution-Final Text ใน www.afghanland.com/history/constitution/html

ในรัฐธรรมนูญให้ชัดเจน รวมถึงข้อเสนอกเกี่ยวกับสิทธิการหย่าและการรับมรดกของฝ่ายหญิงด้วย ซึ่งข้อเสนอนี้ถูกคัดค้านจากกลุ่มอนุรักษนิยม รวมถึงตัวประธานสภา Loya Jirga เองด้วย⁹ เรื่องสิทธิสตรีนั้นปรากฏว่ากลุ่มอนุรักษนิยมได้รับความสำเร็จในการต่อต้านการที่ตัวแทนสตรีเพศในสภา Loya Jirga หลายคนพยายามที่จะโน้มน้าวให้สภา Loya Jirga ระบุเป็นลายลักษณ์อักษรในรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสิทธิในการหย่าและรับมรดก โดยที่รัฐธรรมนูญเพียงแต่ให้สิทธิแก่สตรีเพศโดยระบุว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างมีสิทธิอันเท่าเทียมกัน สถานการณ์คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้นเมื่อสหประชาชาติได้เข้ามาแทรกแซงใกล้เกลี่ยจนทำให้ในที่สุดสภา Loya Jirga ก็สามารถสรุปประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นที่ยอมรับกับทุกฝ่าย แม้จะมีฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญก็ตาม

รัฐธรรมนูญถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองรัฐตามแนวความคิดที่ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ได้รับการก่อตั้งและได้กำหนดให้อำนาจหน้าที่ให้แก่องค์กรของรัฐและกระบวนการในการใช้อำนาจรัฐ

4.2.2.2. ปฏิบัติการช่วยเหลืออัฟกานิสถานกิจกรรมด้านความมั่นคงอัฟกานิสถาน

ภาระสำคัญของUNAMA ในอัฟกานิสถานคือการสร้างความมั่นคงและเสถียรภาพให้เกิดขึ้นในประเทศ ทั้งนี้ ปรากฏว่าลักษณะสังคมของอัฟกานิสถานยังมีความขัดแย้งกันระหว่างชนเผ่าต่างๆ อันได้แก่ชนเผ่าพูชตุน(Pushtun) ทาจิก(Tajik) อุซเบก(Uzbek) และนอกจากนี้ อัฟกานิสถานยังมีชนเผ่าเล็กๆ ประกอบอยู่ด้วยซึ่งได้แก่ ชนเผ่าเติร์กเมน(Turkmen) ฮาซารา(Hazara) ฮัยมัก นูริสถานี และบาลูชี ซึ่งหากไม่มีการแบ่งอำนาจให้เหมาะสมกันในระหว่างชนเผ่าต่างๆ แล้วความสงบภายในเป็นการยากที่จะแก้ไขได้ พื้นที่ต่างๆ ในอัฟกานิสถานต่างตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้นำชนเผ่ากลุ่มต่างๆ การปะทะกันบ่อยครั้งทำให้เกิดการตายและความเสียหาย รวมทั้งทำให้ประชาชนต้องกลายเป็นผู้พลัดถิ่น รวมถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชนก็เกิดขึ้นด้วย ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดการแย่งชิงอำนาจที่รุนแรงเป็นพิเศษนั้นส่วนใหญ่จะอยู่ในเมือง อาทิ เช่นเมือง นันกาฮาร์ เฮรัต กันดาฮาร์ และมาซารีวารีฟ เนื่องจากอยู่บนเส้นทางลักลอบขนส่งสินค้า และเป็นด่านเก็บภาษีที่ให้ผลกำไรระหว่างเขตชายแดนอัฟกานิสถาน

⁹ Sibghatullah Mujaddedi ได้รับเลือกจากสภาให้เป็นประธานที่ประชุม ซึ่งเป็นคนสำคัญที่นำประชาชนชาวอัฟกันต่อต้านรัฐบาลหุ่นของอดีตสหภาพโซเวียตในช่วงทศวรรษที่ค.ศ. 1980 และยังคงดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีชั่วคราวในระยะสั้นๆ หลังจากที่ฝ่ายมูญาฮิดีนยึดกรุงคาบูลในช่วงต้นของทศวรรษที่ 1990 ด้วย

ปากีสถาน อิหร่านเติร์กเมนิสถาน และอุซเบกิสถาน กลุ่มที่ควบคุมจังหวัดเหล่านี้จะเป็นผู้จัดเก็บภาษีศุลกากรจากการค้าข้ามแดน

ด้านการปราบปรามยาเสพติด

ปัญหาในเรื่องของยาเสพติดนั้นการจัดตั้งคณะผู้ชำนาญการต่อต้านยาเสพติด (Counter-Narcotics Directorate-CND) และ (Counter-Narcotics Police of Afghanistan CNPA) ซึ่งรับผิดชอบในการปราบปรามยาเสพติด ทำหน้าที่ในการติดตามผลและประเมินการดำเนินงานของ (Afghan National Drug Control Strategy-ANDCS) มีวัตถุประสงค์ในการกำจัดฐานยาเสพติด เส้นทางลำเลียง ผู้ค้าและผู้เสพยาเสพติดที่อยู่ในอัฟกานิสถาน โดยกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวกับยาเสพติดได้รับความร่วมมือจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยยาเสพติดและรัฐบาล

ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้น จากการที่มีการปลุกยาเสพติดจำนวนมากซึ่ง เป็นรายได้หลักของอัฟกานิสถานนั้น ดังนั้นรัฐบาลจึงมีการจัดโครงการแห่งชาติเพื่อปลูกพืชทดแทนยาเสพติด โดยร่วมงานกับองค์การป้องกันยาเสพติด (ODCCP) ในครั้งนี้รัฐบาลอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และเยอรมันได้ให้ความร่วมมือในการป้องกันยาเสพติดอย่างเป็นระบบ และในฐานะที่ประเทศอัฟกานิสถานเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก

ดังนั้น รัฐบาลอัฟกานิสถานได้ทำข้อตกลงคาบูล ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้านและการให้ความช่วยเหลือในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด¹⁰ ในระดับสากล เกี่ยวกับการผลิต การจัดการทรัพยากรแร่และการป้องกันปราบปรามความไม่สงบ รวมทั้งการป้องกันปัญหายาเสพติด โดยร่วมมือกับประเทศมุสลิมเพื่อนบ้าน เช่น อิหร่าน และปากีสถาน ซึ่งคณะมนตรีความมั่นคงได้ออกข้อมติเพื่อเป็นการยอมรับในข้อตกลงดังกล่าวแล้วตามมติที่ 1453 ในปีค.ศ. 2002

คณะมนตรีความมั่นคงได้พิจารณาถึงภัยคุกคามจากการผลิตสิ่งเสพติดที่ผิดกฎหมายและได้กำหนดข้อเสนอบางประการที่เกี่ยวกับความสำคัญของการพัฒนาความมั่นคงและการปฏิรูปหน่วยงานความมั่นคง การให้ความช่วยเหลือด้านการเงินและเทคนิคอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมการเคารพซึ่งกันและกันระหว่างอัฟกานิสถานกับประเทศเพื่อนบ้าน ปฏิบัติการเกี่ยวกับยาเสพติดที่ผิดกฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือระหว่างประเทศ

¹⁰United Nation Security Council Resolution 1453

Welcomes and endorses the Kabul Declaration on Good-Neighbourly Relations signed by the Transitional Administration of Afghanistan and the Governments of China, Iran, Pakistan, Tajikistan, Turkmenistan and Uzbekistan, the States neighbouring Afghanistan, in Kabul on 22 December 2002 (S/2002/1416);

ที่ได้รับผลกระทบและความเชื่อมโยงของกิจกรรมการต่อต้านยาเสพติดในอัฟกานิสถานกับประเทศผู้นำ กิจกรรมพิเศษที่สหประชาชาติและประเทศสมาชิกได้การสนับสนุนด้านความมั่นคงและการฟื้นฟูโครงสร้างใหม่ได้แก่ การปลดอาวุธ การปฏิรูปหน่วยงานด้านความมั่นคงและการจัดตั้งคณะกรรมการปรับโครงสร้างและฟื้นฟูระดับภูมิภาค รวมถึงการสนับสนุนความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศดังที่ได้ระบุในรายงานนี้¹¹ การประชุมวาระ Narcotics Jirga ค.ศ.2004 ได้มีการกำหนดเรื่องยาเสพติดเป็นความผิดตามกฎหมายอยู่ในมาตรา 7 ของรัฐธรรมนูญ อัฟกานิสถานและเป็นความผิดต่อหลักของอิสลามด้วย รวมถึงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการฟอกเงินจากยาเสพติดโดยมีการตั้งทีมงาน 85 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ อัยการ ศาล ร่วมกับประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา แคนาดา และนอร์เวย์ เพื่อขจัดยาเสพติดไม่ว่าจะเป็นการผลิต การขนส่ง หรือการค้ายาเสพติด

ค้นหาและยึดอาวุธยุทโธปกรณ์รวมถึงการค้นหาและการกักกันระเบิด

สหประชาชาติได้ดำเนินการกักกันระเบิดในอัฟกานิสถานตั้งแต่ค.ศ.1988 ในการสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับกับระเบิดเพื่อมนุษยธรรม ภายใต้บริบทของโครงการสหประชาชาติเพื่อความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม(United Nations Office for Coordination of Humanitarian Affairs- UNOCHA)ในการดำเนินการเกี่ยวกับกับระเบิด (Mine Action)นั้นสหประชาชาติได้จัดตั้งหน่วยงานต่างๆ เพื่อรับผิดชอบในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับระเบิด ซึ่งมีหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ของสหประชาชาติรับผิดชอบแก้ไขปัญหาคือสำนักงานปฏิบัติการรักษาสันติภาพ กองทุนฉุกเฉินสำหรับเด็กแห่งสหประชาชาติ UNICEF สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ UNHCR โครงการเพื่อการพัฒนาแห่งสหประชาชาติUNDP

หลักการในการให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการเกี่ยวกับกับระเบิด

1.สหประชาชาติจะเคารพหลักการมนุษยธรรมพื้นฐานในความเป็นกลาง ความไม่ลำเอียง และความเมตตากรุณา โดยให้ความสำคัญสูงสุดแก่ผู้ที่อ่อนแอที่สุดก่อน ในหลักการ การฝึก หรือการสนับสนุนในการดำเนินการเกี่ยวกับกับระเบิดจะไม่จัดให้กับทหารของประเทศใดๆ ที่มีเกี่ยวกับกับระเบิด

2.สหประชาชาติจะใช้ทุกโอกาสประณามการยังคงใช้กับระเบิดอยู่และจะสนับสนุนการห้ามครอบครองกับระเบิดสังหารบุคคลทุกรูปแบบ เพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือภาคีที่เกี่ยวข้องควรให้คำมั่นสนับสนุนกิจกรรมในการดำเนินการเกี่ยวกับกับระเบิด การยุติการผลิต

¹¹Report of the Secretary-General "The situation in Afghanistan and its impliation for international peace and security" A/57/850-S/2003/754.

การสะสม การใช้ และการโอนกับระเบิดสังหารบุคคล เมื่อถึงเวลาที่เหมาะสม คำมั่นดังกล่าวจะเป็นส่วนหนึ่งในสนธิสัญญาสันติภาพ ข้อตกลงการหยุดยิง และความตกลงเตรียมการสร้างสันติภาพ

3. ข้อยกเว้นต่อหลักการข้างต้นจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานเพียงการพิจารณาทางด้านมนุษยธรรม กล่าวคือ กิจกรรมในการดำเนินการเกี่ยวกับระเบิดเพื่อมนุษยธรรมนั้น เป็นการลดภัยคุกคามทันทีต่อความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากกับระเบิด และกิจกรรมของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทางด้านมนุษยธรรมจะไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขในการใช้กับระเบิดสังหารบุคคลต่อไป

สำหรับปฏิบัติการกู้กับระเบิดในอัฟกานิสถานนั้นเริ่มค.ศ. 2002 จากโครงการปฏิบัติการกู้ระเบิดอัฟกานิสถาน(Mine Action Programme of Afghanistan-MAPA) โดยดำเนินการร่วมกับ และองค์กรอื่นๆ ซึ่งต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามใช้ สะสม ผลิต และโอน และการทำลายกับระเบิดสังหารบุคคลหรือเรียกว่าอนุสัญญาออกตาวา¹²

อัฟกานิสถานถือว่าเป็นประเทศที่มีกับระเบิดและระเบิดที่ไม่สามารถใช้งานได้(UXO)ในปี ค.ศ. 2002 มีการประเมินพื้นที่ในอัฟกานิสถาน 850 กิโลเมตรจะมีกับระเบิดหรือUXOอยู่ 500 กิโลเมตรซึ่งมีจำนวนกับระเบิดมากถึง 150,000 ลูกซึ่งกับระเบิดและUXOส่งผลให้มีคนตายหรือได้รับบาดเจ็บ(พิการ)ประมาณ 150-300คนต่อเดือน ปัญหาเรื่องกับระเบิดและUXO ในอัฟกานิสถานเกิดจากปฏิบัติการใช้กำลังทหารในปีค.ศ. 2001และจากการโจมตีทางอากาศที่เป็นส่วนหนึ่งของการกระจายกับระเบิดไปในพื้นที่ในอัฟกานิสถาน

กับระเบิดและUXO เป็นอุปสรรคต่อการตั้งถิ่นฐานของประชาชนอัฟกานิสถานและผู้พลัดถิ่น(Internally Displaced Person-IDP),ผู้ลี้ภัยที่จะกลับมายังถิ่นฐานเดิมกับระเบิดและUXO เป็นอุปสรรคต่อการทำเกษตรกรรม ไร่ นา พื้นที่เลี้ยงสัตว์ ที่พักอาศัย แหล่งน้ำ และการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานอาทิเช่น ถนน สะพาน ระบบชลประทาน โรงเรียน และการสร้างสถานที่สาธารณะต่างๆ รวมถึงยังส่งผลกระทบการพัฒนาอัฟกานิสถานด้วย¹³

4.3 การฟื้นฟูสันติภาพอัฟกานิสถานในด้านสิทธิมนุษยชน

¹²Convention on the Prohibition of the Use ,Stockpiling,Production and Transfer of Anti-Personnel Mines and on their Destruction (Ottawa Convention).

¹³Anural Report United Nations Mine Action Programme for Afghanistan 2002.

ในช่วงที่รัฐบาลตาลีบันปกครองอัฟกานิสถานได้ชื่อว่าเป็นรัฐบาลที่กดขี่ข่มเหงประชาชนมากที่สุด และสตรีถูกปฏิบัติเหมือนกับไม่มีตัวตนอยู่ในสังคม(A State of Non-Existence) การก่อความรุนแรงต่อสตรีและเด็กยังคงเป็นปัญหาร้ายแรง สตรีและเด็กหญิงมักจะถูกข่มขืน ลักพาตัว และถูกบังคับให้แต่งงาน ทั้งกลุ่มตาลีบันและกลุ่มชนเผ่าต่างๆ ในอัฟกานิสถานต่างละเมิดสิทธิมนุษยชนในดินแดนที่ตนควบคุมอยู่

สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในอัฟกานิสถานยังคงเลวร้าย และในภาพรวมของประเทศนั้นไม่มีข้อบังคับกฎหมาย ควบคุมการใช้อำนาจในทางมิชอบที่มักจะเกิดขึ้นจากการปกครองส่วนท้องถิ่น และกองกำลังต่อต้านโดยเฉพาะกลุ่มตาลีบันยังละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างมาก อาทิ การกรรโชกทรัพย์ การบังคับให้พลัดพรากจากถิ่นฐาน การลักพาตัว การข่มขืน การกักขังโดยพลการ และการใช้ความรุนแรงต่อสตรี สิ่งว่า กลุ่มตาลีบันยังได้กำหนดข้อจำกัดแก่สตรีอย่างมาก เช่น บังคับให้สวมชุดที่คลุมตัวตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า ห้ามทำงานนอกบ้านยกเว้นในสถานการณ์ที่จำกัด ห้ามเด็กผู้หญิงไปโรงเรียน ผู้หญิงถูกห้ามทำธุรกิจ ไม่ได้รับการดูแลรักษาพยาบาล และถูกห้ามออกนอกบ้านโดยไม่มีผู้ชายติดตามไปด้วย นอกจากนี้กลุ่มตาลีบันยังไม่ให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชนและยังกดขี่ข่มเหงผู้สื่อข่าวต่างประเทศ และยังจำกัดเสรีภาพในการนับถือศาสนา

เจ้าหน้าที่ตำรวจด้านศาสนาและศาลอิสลามของกลุ่มตาลีบันตีความกฎหมายอิสลามอย่างอนุรักษนิยมสุดโต่ง ส่งผลให้มีการลงโทษอย่างรุนแรง เช่น การขว้างก้อนหิน เขียนตี ตัดแขนกรณีลักขโมย และประหารชีวิตในที่สาธารณะหากประพฤติผิดในกามและฆาตกรรม¹⁴

จากการที่ไม่มีระบบกระบวนการยุติธรรมและสถาบันที่บังคับใช้กฎหมายเหยื่อเหล่านี้จึงไม่สามารถร้องขอความเป็นธรรมในการนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศ ฉะนั้นในการฟื้นฟูสันติภาพของอัฟกานิสถานจำเป็นต้องมีการแก้ไขปัญหาในเรื่องสิทธิมนุษยชนซึ่งจะต้องได้รับการฟื้นฟูต่อไปด้วย

4.3.1 พันธกรณีทางกฎหมายของกฎบัตรสหประชาชาติเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

สหประชาชาติเป็นหน่วยงานที่คอยประสานงานเรื่องสิทธิมนุษยชนทั้งหมด โดยให้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของเลขาธิการสหประชาชาติ ได้แก่สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชน(Office of High Commissioner on Human Right-OHCHR) หรือศูนย์สิทธิมนุษยชน

¹⁴ สยามจดหมายเหตุ "สหรัฐรายงานการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั่วโลก" ปีที่ 27 ฉบับที่ 10 (1-7 มีนาคม 2545), หน้า 297.

สำนักข่าวหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชน มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริม และให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทุกอย่าง และคอยเจรจากับรัฐสมาชิก โดยเป็นผู้ประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนในสหประชาชาติกับหน่วยงานต่างๆ ซึ่งสามารถแบ่งหน้าที่ เป็น 6 ด้านได้แก่

1. การส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั่วโลกควบคู่กับการส่งเสริมประชาธิปไตย และการพัฒนา เพื่อนำไปสู่สันติภาพอย่างยั่งยืน
2. สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในงานด้านสิทธิมนุษยชน
3. คอยเจรจากับรัฐบาลด้วยการแสดงความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน
4. ประสานความพยายามต่างๆ ที่หน่วยงานสหประชาชาติได้จัดให้มีขึ้น
5. ปรับกลไกของสหประชาชาติให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ และความจำเป็นในปัจจุบัน
6. ควบคุมดูแลศูนย์สิทธิมนุษยชน

เรื่องสิทธิมนุษยชนนั้นถือเป็นสิทธิระหว่างประเทศที่ทุกประเทศจะต้องให้ความร่วมมือกันในการคุ้มครองสิทธิดังกล่าว สหประชาชาติถือว่าเป็นองค์กรกลางของบรรดาประเทศต่างๆ และเป็นผู้เริ่มจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนเพื่อเป็นมาตรฐานสำหรับประเทศสมาชิกได้ยึดถือ จึงมีความรับผิดชอบในการเข้าคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศต่างๆ ด้วยโดยอาศัย กฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งมีผลผูกพันทางกฎหมายแก่บรรดารัฐภาคีสมาชิก¹⁵ บทบัญญัติของกฎบัตรสหประชาชาติที่มุ่งคุ้มครองกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น

มาตรา 55 ได้บัญญัติถึงความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และสังคม ระหว่างประเทศว่า

“โดยมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดสถานการณ์ที่มั่นคงและความผาสุกซึ่งจำเป็นสำหรับความสัมพันธ์โดยสันติและฉันท์มิตรระหว่างประเทศ ซึ่งต้องอยู่บนความเคารพในหลักการแห่งความเสมอภาคและการตัดสินใจด้วยตนเองของมวลชน สหประชาชาติจะส่งเสริมความเคารพต่อและรักษาไว้ซึ่งมนุษยชนและเสรีภาพของมวลชน โดยไม่มีความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือค่าความนิยม”

มาตรา 56 บัญญัติว่า “สมาชิกสหประชาชาติจะต้องช่วยกันทำให้วัตถุประสงค์ในมาตรา 55 เป็นผลสำเร็จ”

¹⁵ กุลพล พลวัน, สิทธิมนุษยชนในสังคมโลก สำนักพิมพ์นิติธรรม (กรุงเทพฯ: 2547). หน้า 83-84.

มาตรา 62 บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมที่จะให้การสนับสนุนวัตถุประสงค์ที่มุ่งส่งเสริมความเคารพและรักษาไว้ซึ่งสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐานของมวลชน

มาตรา 68 บัญญัติว่าคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมจะจัดตั้ง "คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน" ขึ้นเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

มาตรา 76 บัญญัติว่า "จุดมุ่งหมายขั้นต้นประการหนึ่งของภาวะทรัสตีซึ่งป้องกันกับวัตถุประสงค์ในมาตรา 1 ของกฎบัตรสหประชาชาตินั้นจะส่งเสริมการเคารพในสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพของมวลชน"

แม้ว่าสหประชาชาติจะได้ทำหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชน แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะให้ความคุ้มครองได้เนื่องจากมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั่วโลก เช่น การละเมิดสิทธิมนุษยชนกลุ่มน้อยและผู้นำทางการเมืองของพรรคฝ่ายค้านในพม่าที่ยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง การละเมิดสิทธิมนุษยชนและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศโดยรัฐบาลอิรัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการละเมิดสิทธิมนุษยชนของพลเมืองโดยกลุ่มตาลีบัน จนทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตและการไร้ที่อยู่ของประชาชนจำนวนมาก¹⁶ สิทธิมนุษยชนของอัฟกานิสถาน คณะมนตรีความมั่นคงได้กล่าวถึงการฟื้นฟูสันติภาพของอัฟกานิสถานนั้นจะต้องเคารพต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชน

4.3.2 จัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนอัฟกัน (AIHRC)

ด้านสิทธิมนุษยชนนั้นข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงที่ 1471/2003¹⁷ ได้มีการเรียกร้องให้ UNAMA ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนสำนักข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Office of the United Nations High Commissions for Human Right) ในการช่วยเหลือจัดตั้งคณะกรรมการอิสระสิทธิมนุษยชนอัฟกัน (Afghan Independent Human

¹⁶ ในรายงานที่เสนอในที่ประชุมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนครั้งที่ 57 เมื่อวันที่ 18 เมษายน ค.ศ. 2001 ได้กล่าวถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศต่างๆ จำนวนมากยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องโดยที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้น เช่น การละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่า อัฟกานิสถาน อิรัก คิวา เป็นต้น [Online] Available from: [http://www.unhcr.ch/hurricane/huncane.nsf/NewsRoom?OpenFrameset\(20 April 2000\)](http://www.unhcr.ch/hurricane/huncane.nsf/NewsRoom?OpenFrameset(20 April 2000)).

¹⁷ United Nations Security Council Resolution 1471

(3) Requests UNAMA, with the support of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, to continue to assist the Afghan Independent Human Rights Commission in the full implementation of the human rights provisions of the Bonn Agreement and the National Human Rights Programme for Afghanistan, in order to support the protection and development of human rights in Afghanistan;

Right Commision)ในการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน ตามบทบัญญัติในข้อตกลงบอนน์ และโครงการด้านสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (National Human Rights Programme) ในการสนับสนุน คุ้มครองและพัฒนาด้านสิทธิมนุษยชนในอัฟกานิสถาน

ข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงที่ 1536/2004¹⁸ ได้เรียกร้องให้ UNAMA สนับสนุนความช่วยเหลือและสนับสนุนสำนักข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Office of the United Nations High Commissions for Human Right) ให้ความช่วยเหลือ คณะกรรมการอิสระสิทธิมนุษยชนอัฟกัน(Afghan Independent Human Right Commision) ในการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของอัฟกานิสถาน โดยเฉพาะสิทธิของสตรีและยังเรียกร้องให้ UNAMA ให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งระบบศาล ยุติธรรมและหลักนิติธรรมอย่างเคร่งครัด

คณะกรรมการอิสระด้านสิทธิมนุษยชนในอัฟกานิสถานการ จัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอัฟกัน(AIHRC)ได้กำหนดกรอบการทำงานคือ

1. การจัดตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อสิทธิมนุษยชนเพื่อทำงานด้าน สิทธิมนุษยชน

2. การจัดการศึกษาเรื่องสิทธิมนุษยชน

3. การประเมินผลการดูแลด้านสิทธิมนุษยชน

4. การดูแลผลความก้าวหน้าในเรื่องสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอัฟกัน(AIHRC) จะดำเนินงาน ร่วมกับหน่วยงานเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนอื่นๆคือ

(1) หน่วยงานด้านสิทธิสตรี(Women's Rights Unit)

(2) หน่วยงานสิทธิเด็ก(Child Rights Unit)

(3) หน่วยงานด้านการควบคุมและการสืบสวน(Monitoring and Investigation Unit)

(4) หน่วยงานด้านความยุติธรรม(Transitional Justice Unit)

¹⁸ United Nations Security Council Resolution 1536

10 Requests UNAMA, with the support of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, to continue to assist the Afghan Independent Human Rights Commission in the full implementation of the human rights provisions of the new Afghan constitution, in particular those regarding the full enjoyment by women of their human rights; requests also that UNAMA support the establishment of a fair and transparent judicial system, and work towards the strengthening of the rule of law;

(5) หน่วยงานด้านสิทธิในการศึกษา(Human Rights Education Unit)

ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอัมกัน (AIHRC)คือการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็กนั้นมีความยากลำบากในการให้การสนับสนุนและฟื้นฟูเกี่ยวกับเด็ก ซึ่งเกี่ยวกับเด็กนั้นมีพันธะสัญญาตามมาตรา 37 อนุสัญญาเกี่ยวกับสิทธิเด็ก¹⁹

“รัฐภาคีประกันว่า (ก) จะไม่มีเด็กคนใดได้รับการทรมาน หรือถูกปฏิบัติหรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยชนหรือด่าซ้ำ จะไม่มีการลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิตที่ไม่มีโอกาสจะได้รับการปล่อยตัว สำหรับความผิดที่กระทำโดยบุคคลที่มี อายุต่ำกว่าสิบแปดปี

(ข) จะไม่มีเด็กคนใดถูกลิดรอนเสรีภาพโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยพลการ การจับกุม กักขัง หรือจำคุกเด็กจะต้องเป็นไปตามกฎหมายและจะใช้เป็นมาตรการสุดท้ายเท่านั้น และให้มีระยะเวลาที่สั้นที่สุดอย่างเหมาะสม

(ค) เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะได้รับการปฏิบัติด้วยมนุษยธรรม และด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดของมนุษย์ และในลักษณะที่คำนึงถึงความต้องการของบุคคลในวัยนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพและต้องถูกแยกต่างหากจากผู้ใหญ่ เว้นแต่จะพิจารณาเห็นว่าจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อเด็กที่จะไม่แยกเช่นนั้น และเด็กจะมีสิทธิที่จะคงการติดต่อกับครอบครัวทางหนังสือโต้ตอบและการเยี่ยมเยียน เว้นแต่ในสภาพการณ์พิเศษ

(ง) เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพมีสิทธิที่จะขอความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือทางอื่นที่เหมาะสมโดยพลัน ตลอดจนสิทธิที่จะคัดค้านความชอบธรรมด้วยกฎหมายของการลิดรอนเสรีภาพของเข้าต่อศาล หรือหน่วยงานที่มีอำนาจอื่นที่เป็นอิสระและเป็นกลาง และที่จะได้รับคำวินิจฉัยโดยพลันต่อการดำเนินการเช่นว่า”

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอัมกัน(AIHRC)นั้นสามารถที่จะจัดตั้งองค์กรขึ้นมาช่วยในการดำเนินงานได้ ซึ่งในครั้งนี้ได้มีการจัดตั้ง “ศูนย์ช่วยเหลือและฟื้นฟูเด็ก” (Child Correction and Rehabilitation Centres (CCRCs)

¹⁹ Convention on the Rights of the Child Article 37

หลักดำเนินงานของCCRCsจะต้องดำเนินการไปตามข้อผูกพันกฎหมายระหว่างประเทศ²⁰

ก. ความสำคัญของเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม

จากมาตรฐานสากลเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนนั้น เด็กจะต้องได้รับความคุ้มครองภายใต้อนุสัญญาสิทธิเด็ก และในเรื่องของกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำตัวเด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมนั้นจะต้องมีลักษณะพิเศษกว่าการผู้ใหญ่

วิธีการพิจารณาถึงความผิดเกี่ยวกับเด็กนั้นจะต้องเป็นความลับซึ่งผู้ปกครองจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กด้วย

หากพิจารณาแล้วว่าเด็กได้กระทำความผิดจริงจำเป็นจะต้องนำตัวเข้าสู่กระบวนการพิจารณาทางอาญาต่อไป ซึ่งในการพิจารณานั้นจะนำการลงโทษที่มีต่อผู้ใหญ่มาใช้กับเด็กไม่ได้ และจะต้องมีการจัดตั้งศาลเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนขึ้นมาพิจารณาเป็นการเฉพาะด้วย

ข. ลักษณะและเงื่อนไขของศูนย์ช่วยเหลือและฟื้นฟูเด็ก CCRCs

การจัดตั้งศูนย์ความช่วยเหลือและฟื้นฟูเด็กจะต้องอยู่ในขั้นมาตรฐานสากลขั้นต่ำโดยการพิจารณาจากสภาพแวดล้อมในการจัดตั้งประกอบด้วย โดยเฉพาะในเรื่องของการคุมขัง จะต้องได้รับความช่วยเหลือและปฏิบัติอย่างมนุษยธรรม

จะต้องมีการจัดหาหมอ นักจิตวิทยา นักจิตวิทยาบำบัดประจำอยู่ตลอด 24 ชั่วโมง ในการให้บริหารด้านสุขภาพแก่เด็ก และในการจับกุมเด็กนั้นจะต้องปลอดจากการใส่กุญแจมือ โซ่ตรวนและอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในเรือนจำ และการคุมขังเด็กนั้นจะต้องมีการจัดหาห้องสมุดและอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการสนทนาการเป็นสำคัญ

การคุมขังเด็กและเยาวชนจะต้องแตกต่างจากเรือนจำของผู้ใหญ่ และในที่คุมขังเด็กนั้นจะต้องให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้านร่างกาย จิตใจ และจิตวิทยาและการพัฒนาการเข้าสังคม ด้วย การให้การศึกษาและอบรมด้านวิชาชีพสำหรับการเตรียมความพร้อมเพื่อจะได้นำมาประกอบอาชีพต่อไป

²⁰ Parwez Ahang." Research report on situation of child correction and rehabilitation centres in Afghanistan" Available from <http://www.aihrc.htm>

ค. วิธีการดำเนินการคุ้มครองเด็กจากการประกอบ อาชญากรรม

ศูนย์ช่วยเหลือและฟื้นฟูเด็ก (Child Correction and Rehabilitation Centres (CCRCs))

ภายใต้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มาตรา 11²¹ ได้กำหนดไว้ว่า บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาด้วยความผิดทางอาญามีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะมีการพิสูจน์ว่ามีความผิดตามกฎหมายในการพิจารณาโดยเปิดเผย ณ ที่ซึ่งตนได้รับหลักประกันทั้งหมดที่จำเป็นในการต่อสู้คดี และบุคคลใดจะถือว่ามีความผิดอันมิโทษอาญาใดๆ ด้วยเหตุผลที่ตนได้กระทำหรือละเว้นการกระทำใดๆ ซึ่งกฎหมายภายในของประเทศหรือกฎหมายระหว่างประเทศ ในขณะที่มีการกระทำนั้นมิได้ระบุว่าเป็นความผิดทางอาญาไม่ได้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่ใช้อยู่ในขณะที่กระทำความผิดอาญานั้นเกิดขึ้นมิได้

ซึ่งในการดำเนินคดีกับเด็กนั้นจะต้องพิจารณาตามอนุสัญญาสิทธิเด็กประกอบด้วย²² ในเรื่องของกาปฏิบัติต่อเด็กนั้นจะต้องเคารพต่อสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานซึ่งจะต้องคำนึงถึงลักษณะอายุของเด็กและการส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคมซึ่งเมื่อเด็กที่ถูกกล่าวหาหรือตั้งข้อหาว่าฝ่าฝืนกฎหมายอาญาน้อยจะต้องได้รับการประกันจากการสันนิษฐานว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะมีการพิสูจน์ว่ามีความผิดจริง และจะต้องได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายทันทีในการเตรียมการต่อสู้คดีของเด็ก ซึ่งในการพิจารณาตัดสินนั้นจะต้องกระทำโดยไม่ชักช้า และจะต้องเป็นหน่วยงานกลางและยุติธรรมด้วย ตามที่ได้กล่าวได้ในมาตรา 40 ของอนุสัญญานี้

คณะกรรมการอิสระด้านสิทธิมนุษยชน Afghan Independent Human Right Commistion ในได้ขยายขอบเขตการทำงานภายในประเทศ โดยมีสำนักงานทั้งหมด 7 แห่งดำเนินการเต็มรูปแบบในการติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดทั่วทั้งประเทศ คณะทำงานของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์อันดีกับคณะทำงานของ UNAMA ร่วมกันติดตามตรวจสอบการฝ่าฝืนสิทธิมนุษยชน รวมถึงองค์การการศึกษาและกิจการส่งเสริมอื่นที่จัดทำขึ้นในพื้นที่

แม้ว่าสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในอัฟกานิสถานยังคงเป็นประเด็นที่รุนแรง ใช้อำนาจในทางมิชอบที่มักเกิดขึ้นโดยผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นและกองกำลังต่อต้าน ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่มีการจัดเก็บภาษีที่ผิดกฎหมาย การกรรโชกทรัพย์ การบังคับให้พลัดพรากจากถิ่นฐาน การลักพาตัว การข่มขืน การกักขังโดยพลการ และการใช้ความรุนแรง

²¹ Universal Declaration of Human Rights Article 11

²² Convention on the Rights of the Child Article 40

เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นประจำ สถานการณ์ของสตรีไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ จากการศึกษาที่ไม่มีระบบกระบวนการยุติธรรมและสถาบันที่บังคับใช้กฎหมาย เหลือเหล่านั้นจึงไม่สามารถร้องขอความเป็นธรรมและผู้กระทำผิดยังได้รับการละเว้นโทษ การป้องกันและส่งเสริมสิทธิของชาวอัฟกานิสถานขึ้นอยู่กับการพัฒนาความสามารถของสถาบันด้านสิทธิมนุษยชนและความมั่นคงภายในประเทศ²³

การอภิปรายแบบเปิดในกลุ่มประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสร้างรัฐบาลที่มาจากหลายฝ่ายและมีความสำคัญในการประชุมเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้ง สัญญาณที่ดีอย่างหนึ่งเกิดขึ้นจากการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อคุ้มครองผู้สื่อข่าวโดยประธานาธิบดี แต่กระนั้นก็ตามยังคงมีการคุกคามผู้สื่อข่าวเกิดขึ้นอยู่ในช่วงระยะเวลาของรายงานนี้ โดยเฉพาะในเมือง Herat และยังพบได้ใน Kabul และ Mazar-i-Sharif อีกด้วย ในวันที่ 17 มิถุนายน ค.ศ.2003 ศาลสูงสุดมีคำสั่งให้หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ *Aftab* ปิดกิจการและบรรณาธิการและตัวแทนถูกจับในข้อหาหลบหลู่ศาสนาอิสลาม การปฏิรูปกฎหมายสื่อมวลชนมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัดให้มีการอภิปรายในช่วงการเลือกตั้ง และควรมีการควบคุมของรัฐเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์เพื่อให้หน่วยงานที่ไม่เกี่ยวข้องทางด้านการเมืองเป็นผู้ออกอากาศ

กลุ่มผู้ให้คำปรึกษาด้านสิทธิมนุษยชนที่จัดตั้งขึ้นในบริบทของกระบวนการให้การปรึกษาสำหรับงบประมาณการพัฒนาประเทศใหม่ดำเนินการประชุมทุกเดือนเพื่อเปิดประเด็นให้ตัวแทนของรัฐบาลเปลี่ยนผ่าน กลุ่มประเทศผู้ให้การบริจาคสหประชาชาติและองค์กรที่ไม่ได้สังกัดภาครัฐในการอภิปรายและให้ความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชน สมาชิกกลุ่มผู้ให้คำปรึกษาทำการกำหนดจุดสูงสุดสำหรับแนวโน้มหลักด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างกระทรวงภาครัฐ ให้ข้อเสนอแนะในการสร้างกระบวนการภายในด้านกำลังตำรวจ จัดการคุ้มครองบุคคลที่พลัดพรากจากถิ่นฐานและผู้ลี้ภัย และจัดสถานที่สำหรับผู้เข้าร่วมการอภิปรายเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญในสภาพที่เป็นอิสระจากการคุกคาม

อย่างไรก็ดี UNAMA ยังคงติดตามและสำรวจการฝ่าฝืนด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อให้ความมั่นใจว่ารากฐานของสิทธิมนุษยชนได้รับการก่อตั้งและสนับสนุนจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนอิสระอัฟกัน (Afghan Independent Human Right Commission-AIHRC) เช่นเดียวกับองค์กรสหประชาชาติที่รับผิดชอบในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในช่วง ค.ศ. 2003 ยังไม่ได้รับการแก้ไข จนกว่าจะมีการจัดการด้านความมั่นคงก่อน สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชน อาทิ

²³ Report of the Secretary-General "The situation in Afghanistan and its implication for international peace and security" A/57/850-S/2003/754.

-กลุ่มทางการเมือง เช่น คณะกรรมการความรุนแรงทางสิทธิมนุษยชน เจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำรวจ รวมทั้ง การจับกุมตามอำเภอใจ การทรมาน และการฆ่าอย่างผิดกฎหมาย การใช้อำนาจอย่างผิดกฎหมายของผู้นำท้องถิ่น

-กลุ่มติดอาวุธ เช่น การกระชก การข่มขู่ การชิงทรัพย์ การฆาตกรรม การกักขังหน่วงเหนี่ยว

-การข่มขู่เด็กและสตรี ได้แก่ การค้ามนุษย์ ความรุนแรงทางเพศ และการใช้กำลังยึดทรัพย์และบังคับให้มีการย้ายที่อยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากเจ้าหน้าที่รัฐ

การข่มขู่โดยผู้นำท้องถิ่นและกลุ่มติดอาวุธยังคงเป็นเรื่องที่น่ากังวลเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนอิสระอัฟกัน AIHRC และ UNAMA ได้ร่วมมือกันติดตามการละเมิดสิทธิมนุษยชนในอัฟกานิสถาน ซึ่งต่อมากกระทรวงกิจการภายในและกระทรวงแรงงานและสังคม ได้ให้ความสนใจอย่างมากในปัญหาดังกล่าวและพยายามที่จะพัฒนาวิธีการในการจะส่งเด็กที่ถูกขาย คืน รวมทั้งตำรวจชายแดนได้เพิ่มความระมัดระวังในการค้าข้ามแดน มากขึ้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนอิสระอัฟกัน AIHRC ยังคงสานต่อวิธีการตามโครงการสนับสนุนและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้วยการช่วยเหลือของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Human Rights-UNHCHR) UNAMA และ UNDP ยังทำงานร่วมกับคณะกรรมการของแต่ละพื้นที่จำนวน 7 แห่ง ได้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ ทำการติดตามและสำรวจ ศึกษาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน สิทธิสตรี สิทธิเยาวชนและการทรมานผิดกฎหมาย

จากกรณีความไม่สงบที่เกิดขึ้นจากการปะทะกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ในอัฟกานิสถานก่อให้เกิดการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชน ดังเช่นในเขตทางเหนือของ พักตุน องค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนและองค์การสิทธิมนุษยชน นาย Hamid Karzi ได้ส่งตัวแทนจากคณะกรรมการพิเศษเข้าไปสอบสวนกรณีการละเมิดนี้ นอกจากนี้ยังได้รับการรายงานว่าทุกๆ 30 นาทีจะมีสตรีเสียชีวิตจากการคลอดบุตร 20 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนเด็กเสียชีวิตก่อนอายุ 5 ขวบ อัตราการมีชีวิตรอดเฉลี่ยของประชากรอยู่ที่ 44.5 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งถือว่าต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ประชากรอายุมากกว่า 15 ปี มี 28.7 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น

อย่างไรก็ดี อัฟกานิสถานได้ให้สัตยาบันสนธิสัญญาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

ภายใต้ข้อตกลงบอนนีในเรื่องของสิทธิมนุษยชนนั้น กำหนดให้คณะบริหารอัฟกานิสถานนั้นจะต้องดำเนินการบนพื้นฐานหลักกฎหมาย

กฎหมายสิทธิมนุษยชน และกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ซึ่งคณะผู้บริหารอภิปกานิสถาน ได้ให้สัตยาบันสนธิสัญญาดังนี้

1. ธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ (Rome Statute of the International Criminal Court)
2. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966.(International Covenant on Civil and Political Right)
3. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม(International Covenant on Economic,Social and Cultural Rights)
4. อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการกำจัดกาเลือกปฏิบัติทางสีผิวทุกรูปแบบ ค.ศ.1966 (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination)
5. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989(Convention on the Rights of the Child)
6. อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุก รูปแบบ ค.ศ.1979(Convention on the Elimination of all forms of Discrimination Against Women(CEDAW))
7. อนุสัญญาต่อต้านการทรมาน การลงโทษหรือการปฏิบัติที่โหดร้าย ทารุณ ผิดวิสัยมนุษย์ ค.ศ.1984(Convention against Torture and Other Cruel Inhuman or Degrading Treatment or Punishment)

4.4. หน่วยงานสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ UNHCR

4.4.1 การจัดตั้งสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ

จากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มาตรา 14 กล่าวว่า "ทุกคนมีสิทธิที่จะแสวงหาและเข้าไปลี้ภัยในประเทศอื่นโดยไม่ถูกข่มขู่" ซึ่งในช่วงปี ค.ศ.1946 ที่ประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติได้ตัดสินใจว่าผู้ลี้ภัยและผู้ที่ย้ายถิ่นที่อยู่ควรได้รับความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการกลับไปยังประเทศสัญชาติตนหรือดินแดนที่ตนเคยอยู่อาศัยหรือหาที่อยู่ใหม่ในที่ใดก็ได้

ที่ประชุมสมัชชาได้รับ ธรรมนูญว่าด้วยองค์การผู้ลี้ภัยระหว่างประเทศ (The Constitution of the International Refugee Organization-IRO)²⁴ เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม ค.ศ.1948 ในบทนำของธรรมนูญได้กล่าวถึงรัฐสมาชิกต่างตระหนักว่าผู้ลี้ภัยและบุคคลที่ไร้ที่อยู่ ควรได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศที่จะได้กลับประเทศสัญชาติของตนหรือถิ่นกำเนิดของตน หรือหาที่อยู่แห่งใหม่ จึงมีการตั้ง องค์การผู้ลี้ภัยระหว่างประเทศ มีหน้าที่ในการส่งผู้ลี้ภัยกลับ (Repatriation) กำหนด(Identification) จัดทำทะเบียนและจัดประเภท (Registration and Classification)ดูแลและให้ความช่วยเหลือ ให้ความคุ้มครองทางกฎหมายและทางการเมือง การเคลื่อนย้าย และการจัดตั้งและสร้างที่พักอาศัย (The Resettlement and re-establishment) ในประเทศต่างๆ ที่สมัครใจจะรับผู้ลี้ภัยไว้

อย่างไรก็ดี ภาระหน้าที่ขององค์การผู้ลี้ภัยระหว่างประเทศยุติลง เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน ค.ศ.1950 จึงมีการอภิปรายกันว่าควรจะจัดหาหน่วยงานระหว่างประเทศใดที่จะช่วยปกป้องบุคคลเหล่านี้ได้ หลังจากที่องค์การผู้ลี้ภัยต้องยุติบทบาทลง

คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมได้ร้องขอให้เลขาธิการสหประชาชาติ จัดเตรียมพิจารณาแผนการจัดตั้งองค์กรขึ้นแทนในการประชุมครั้งที่ 4 ของที่ประชุมสมัชชา ซึ่งประกอบด้วยทางเลือก 2 แนวทาง คือ การตั้งสำนักงานข้าหลวงใหญ่ภายใต้การกำกับดูแลของสหประชาชาติ หรือการตั้งหน่วยบริการภายใต้สำนักเลขาธิการสหประชาชาติ²⁵ ซึ่งรายงานที่เลขาธิการสหประชาชาติได้เสนอต่อที่ประชุมสมัชชา ได้แสดงให้เห็นว่าการจัดตั้งสำนักงานข้าหลวงใหญ่น่าจะดีกว่า เนื่องจาก จะสามารถดำเนินการได้ค่อนข้างจะอิสระ และทำหน้าที่รับผิดชอบตามที่สมัชชาและคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมมอบหมายและในขณะเดียวกันก็สามารถร่วมปรึกษารับหรือกับเลขาธิการได้ทันที

ดังนั้นในปี ค.ศ. 1951 ที่ประชุมสมัชชาจึงได้ตั้ง สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees-UNHCR) เมื่อวันที่ 1 มกราคม²⁶

ข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยได้ทำหน้าที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลี้ภัยที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานโดยการส่งเสริมให้มีการให้สัตยาบันใน อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปกป้องผู้ลี้ภัย (International Convention for the Protection of Refugees) และให้คำแนะนำในการเข้าร่วมในอนุสัญญาฯ ดังกล่าว ข้าหลวงใหญ่ฯ ยังได้หาหนทางส่งเสริมให้ผู้ลี้ภัยกลับไปยังประเทศตนโดยความสมัครใจเท่าที่จะสามารถทำได้

²⁴มติสมัชชาที่ 62(1)เมื่อ 15 ธันวาคม ค.ศ.1946

²⁵มติสมัชชาที่ 248 A(IX) 6 สิงหาคม ค.ศ.1949

²⁶มติสมัชชาที่ 319 (IV) 3 ธันวาคม ค.ศ. 1949.

ข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยยังได้ร่วมกับ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ และ องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ องค์การอนามัยโลกและ องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ และหน่วยงานทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ในการให้คำแนะนำด้านเทคนิคต่อโครงการต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ลี้ภัย

ข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยจะต้องรายงานต่อที่ประชุมสมัชชาทุกปี และหลังจาก ที่สมัชชาได้พิจารณารายงานแล้ว ก็จะต้องแสดงความห่วงใยต่อภูมิภาคต่างๆ ในเรื่องของความ ปลอดภัย สวัสดิการของผู้ลี้ภัย และผู้ที่แสวงหาที่ลี้ภัยที่ได้รับอันตรายจากการโจมตีของกองกำลัง ทหารหรือกองกำลังติดอาวุธที่มีความโหดร้าย การดำเนินการละเมิดสิทธิต่าง ๆ ในการใช้กำลังทาง ทหารโจมตีค่ายอพยพผู้ลี้ภัย

สมัชชายังได้กระตุ้นให้รัฐต่างๆ ร่วมมือกับข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยและ หน่วยงานระหว่างประเทศอื่นๆ ในการหามาตรการจำเป็นเพื่อปกป้องผู้ลี้ภัย ซึ่งงานที่ข้าหลวงใหญ่ ผู้ลี้ภัยได้ดำเนินการนั้นส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากการบริจาคของรัฐสมาชิก

4.4.2 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่ง สหประชาชาติในอัฟกานิสถาน

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ตามธรรมนูญวรรค 3 สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติซึ่งข้าหลวงใหญ่จะได้รับการ เลือกตั้งโดยสมัชชาสหประชาชาติ จากการเสนอชื่อของเลขาธิการสหประชาชาติ ในธรรมนูญได้ ระบุถึงขอบข่ายอำนาจหน้าที่ของข้าหลวงฯ ในการให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือผู้ลี้ภัยภายใต้ อำนาจของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ดังนี้²⁷

1.สนับสนุนการหาข้อยุติ และการให้ลี้ภัยขานอนุสัญญาระหว่างประเทศ เพื่อการคุ้มครองผู้ลี้ภัย ควบคุมดูแลการนำมาใช้และเสนอแนวทางแก้ไข

2.สนับสนุนให้มีการตกลงเป็นกรณีพิเศษกับรัฐบาลถึงการดำเนินการ ตามมาตรการที่กำหนดไว้เพื่อปรับปรุงสถานะของผู้ลี้ภัย และลดลงซึ่งจำนวนบุคคลที่ต้องการ ความคุ้มครอง

3.ช่วยเหลือในความพยายามของรัฐบาล และภาคเอกชน ในการส่งเสริมให้มีการกลับคืนสู่ถิ่นฐานเดิมโดยสมัครใจ หรือการผสมผสานกลมกลืนกับผู้ลี้ภัย ไว้เป็นพลเมืองของรัฐ

²⁷ Guy S. Goodwin, *The Refugee in International Law* (Oxford: Gill-Clarendon press, 1985), pp6-8.

4. ส่งเสริมการยอมรับผู้ลี้ภัยเข้าไว้ในอาณาเขตแห่งรัฐ ทั้งนี้รวมถึงผู้ที่ทุกข์ยากแสนสาหัสด้วย

5. พยายามที่จะให้ผู้ลี้ภัยได้รับอนุญาตในการขนย้ายทรัพย์สินของพวกเขาโดยเฉพาะที่จำเป็นเพื่อการไปตั้งถิ่นฐานใหม่

6. รับข้อมูลข่าวสารจากรัฐบาลต่างๆ ที่เกี่ยวกับจำนวนและสภาพผู้ลี้ภัยในอาณาเขตรัฐนั้นๆ อีกทั้งกฎหมายและกฎระเบียบของรัฐต่างๆ ที่เกี่ยวกับผู้ลี้ภัย

7. ติดต่ออย่างใกล้ชิดกับรัฐบาล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล

8. ติดต่อกับหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาผู้ลี้ภัย ตามวิถีทางที่ข้าหลวงใหญ่ฯ เห็นว่าเป็นการดีและเหมาะสมที่สุด

9. อำนวยความสะดวกในการประสานงานร่วมกับภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการดูแลทุกข์สุขของผู้ลี้ภัย

ภาระหน้าที่ของ UNHCR ในเรื่องเกี่ยวกับการแสวงหาลู่ทางยุติปัญหาผู้ลี้ภัยนั้นมีอยู่ 3 แนวทางคือ

1. ช่วยเหลือผู้ลี้ภัยที่ประสงค์จะกลับประเทศมาตุภูมิโดยสมัครใจ
2. ช่วยเหลือผู้ลี้ภัยให้ไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สาม
3. ช่วยเหลือให้ตั้งถิ่นฐานในประเทศแรกรับที่พวกเขาใช้เป็นแหล่งลี้ภัย

แนวทางแรก การส่งผู้ลี้ภัยกลับประเทศมาตุภูมิโดยสมัครใจ วิธีนี้ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายว่าเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาคดีที่ดีที่สุด ขณะเดียวกันก็เป็นวิธีที่ยากที่สุดเพราะผู้ที่อพยพหลบหนีออกจากประเทศภูมิลำเนาเดิมของตนนั้นแสดงว่าต้องได้รับความเดือดร้อนอย่างแสนสาหัสจริงๆ หรืออาจจะมี ความหวาดกลัวอันตรายที่จะเกิดต่อชีวิตหากเดินทางกลับไป เพราะปกติแล้วคนทุกชาติต่างก็รักบ้านเกิดภูมิลำเนาเดิมของตน ดังนั้นผู้อพยพจะยินยอมเดินทางกลับประเทศตนก็ต่อเมื่อมั่นใจว่าจะมีความปลอดภัยอย่างแท้จริงในชีวิตของตนแล้วเท่านั้น ดังนั้นการเดินทางกลับโดยทันทีของผู้ลี้ภัย จึงเป็นไปได้ไม่ได้เสมอไป หากแต่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงหรือขจัดสภาวะการณ์สำคัญอันเป็นมูลเหตุที่ทำให้ผู้ลี้ภัยจำต้องอพยพหนีออกนอกประเทศเดิมของตน ให้ได้ก่อนเป็นอันดับแรก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานในประเทศเดิมของผู้ลี้ภัยดังกล่าวนี้ ก็ควรที่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวร

นอกจากนี้ เงื่อนไขอีกประการหนึ่งของการส่งผู้ลี้ภัยกลับสู่ประเทศมาตุภูมิก็คือในการเดินทางกลับนั้น ก็ควรที่จะเป็นไปตามความสมัครใจของผู้ลี้ภัยในการตัดสินใจเดินทางกลับด้วยตนเอง ดังนั้นประเทศที่ให้ที่พักพิงควรจะรณรงค์ให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตาม

ข้อเท็จจริงแก่ผู้ลี้ภัยเกี่ยวกับสภาพเงื่อนไขต่างๆ ในประเทศมาตุภูมิ เพื่อประกอบการตัดสินใจของพวกเขาที่จะเดินทางกลับสู่ประเทศมาตุภูมิ ทั้งนี้ พันธกรณีของประเทศมาตุภูมิก็เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งรัฐบาลของประเทศมาตุภูมิจะต้องให้หลักประกันในความปลอดภัยแก่ผู้ลี้ภัยที่เดินทางกลับโดยมิได้กระทำการกักขังลงโทษทัณฑ์ จับดำเนินคดีแก่ผู้ลี้ภัย ด้วยเหตุที่ได้เดินทางออกนอกประเทศของพวกเขา²⁸ อีกทั้งประเทศมาตุภูมิก็ควรมีความรับผิดชอบอย่างจริงจังในการดำเนินการขจัดสภาพการณ์อันเป็นเหตุที่ทำให้มีการเดินทางออกนอกประเทศของผู้ลี้ภัย

ในการดำเนินการส่งผู้ลี้ภัยดังกล่าวนี้ ทั้งรัฐบาลของประเทศมาตุภูมิและรัฐบาลของประเทศที่ให้ที่พักพิงก็ควรจะให้ความร่วมมือกับ UNHCR ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ตามมาตรฐานสากล เพื่อช่วยเหลือให้พวกเขาสามารถเดินทางกลับได้อย่างปลอดภัยและสมศักดิ์ศรี ทั้งนี้ ควรยินยอมให้ UNHCR มีบทบาทเป็นผู้นำในการการส่งกลับโดยสมัครใจ ซึ่งการปฏิบัติการกิจและประกันความสมัครใจของผู้ที่จะเดินทางกลับว่ามีความสมัครใจกลับประเทศมาตุภูมิโดยแท้จริง รวมทั้ง UNHCR ก็จะต้องจัดสรรข้อมูลที่เป็นประโยชน์ครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อให้ผู้ลี้ภัยสามารถตัดสินใจได้ โดยให้ทราบถึงสถานะประเทศภูมิลำเนาเดิมของตน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่จะมีการเดินทางกลับไป และในขั้นตอนของการเดินทางกลับนั้น เจ้าหน้าที่ของ UNHCR จะต้องทำการขึ้นทะเบียนของบุคคลที่จะเดินทางกลับ ตลอดจนทำโครงการให้มีการเดินทางกลับอย่างปลอดภัยและเป็นระเบียบ โดยเจ้าหน้าที่ UNHCR จะคอยอำนวยความสะดวกในการเดินทางและจะเดินทางกลับไปพร้อมกับผู้ลี้ภัยด้วย ตลอดจน UNHCR ต้องคอยติดตามผลของผู้ที่เดินทางกลับ ทางด้านกฎหมายและความปลอดภัยในทรัพย์สินของผู้ลี้ภัย เป็นต้นว่า ผู้ที่เดินทางกลับเหล่านี้ควรได้รับการนิรโทษกรรม รวมทั้งได้รับสิทธิของความเป็นพลเมืองคืนจากประเทศมาตุภูมิ และเพื่อการตั้งถิ่นฐานที่ยั่งยืนของบุคคลเหล่านี้ UNHCR ก็อาจจะดำเนินการร่วมกับองค์การช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ที่เดินทางออกจากประเทศถิ่นฐานเดิมของตนมาเป็นระยะเวลานาน เพื่อให้สามารถกลับสู่สภาพที่สามารถช่วยเหลือพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด โครงการดังกล่าวได้แก่การจัดตั้งโรงเรียน โรงพยาบาล สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่างๆ และการกระตุ้นภาคการเกษตรด้วยการจัดหาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ หรือการจัดสร้างโครงการธุรกิจขนาดเล็กให้แก่บุคคลเหล่านี้

แนวทางที่สอง การส่งผู้ลี้ภัยไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สาม สำหรับผู้ลี้ภัยที่ไม่สามารถเดินทางกลับประเทศมาตุภูมิของตน หรือ กรณีที่ไม่สามารถอยู่ในประเทศผู้ลี้ภัยได้ อย่างปลอดภัย การตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สามเป็นอีกแนวทางหนึ่งของการแก้ไขปัญหา ซึ่งโดยหลักการแล้ว UNHCR จะปกป้องคุ้มครองและพยายามให้ผู้ลี้ภัยสามารถเดินทางไปตั้งถิ่น

²⁸Office of the United Nations High Commissioner for Refugees, "UNHCR input for governance and human right." June 1988, p2.

ฐานในประเทศที่สามให้ได้มากที่สุด ดังจะเห็นได้จาก บทบัญญัติของ UNHCR ที่กล่าวได้ว่า "ข้าหลวงใหญ่มีอำนาจและหน้าที่ต้องเป็นผู้ดำเนินการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลี้ภัยที่อยู่ในความดูแลของตนโดยให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ลี้ภัยโดยไม่เลือกฐานะและวรรณะ ให้สามารถไปตั้งถิ่นฐานถาวรต่อไปได้"

ทั้งนี้ UNHCR จะพยายามเจรจากับประเทศที่จะรับผู้ลี้ภัยเพื่อให้ได้มาซึ่งจำนวนโควตาเข้าเมืองจากรัฐของประเทศต่างๆ ซึ่งเคยเป็นผู้รับผู้ลี้ภัยให้ได้เข้าไปพักพิงอย่างถาวร เช่น ประเทศออสเตรเลีย แคนาดา นิวซีแลนด์ และสหรัฐอเมริกา ซึ่งบรรดารัฐบาลของประเทศเหล่านี้ที่มีความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมอยู่แล้ว จึงสามารถที่จะยอมรับผู้ลี้ภัยให้เข้าไปตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

อย่างไรก็ดี แม้ว่าวิธีนี้ได้ใช้กันอย่างแพร่หลาย หากแต่การไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สามก็มีอุปสรรคหลายประการคือ การที่ผู้ลี้ภัยเหล่านี้ต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรมของประเทศที่ตนไปตั้งถิ่นฐาน

แนวทางที่สาม การให้ผู้ลี้ภัยตั้งถิ่นฐานในประเทศแรกรับ ในขณะที่การเดินทางกลับมาตุภูมิโดยสมัครใจเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาคู่ต่อสู้ที่ดีที่สุด หากแต่วิธีการดังกล่าวไม่สามารถปฏิบัติได้เสมอไป ถ้าผู้ลี้ภัยไม่มีความประสงค์ที่จะกลับประเทศเดิมของตน หรือในกรณีที่สถานการณ์ในประเทศเดิมนั้นยังคงมีความขัดแย้งรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันผู้ลี้ภัยก็ไม่มีโอกาสเดินทางไปประเทศที่สาม ด้วยเหตุนี้การยินยอมให้ผู้ลี้ภัยตั้งถิ่นฐานได้ในประเทศแรกรับจึงเป็นอีกหนทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาคู่ต่อสู้ หากแต่วิธีการนี้จะสามารถนำมาใช้ได้ก็ต่อเมื่อประเทศแรกรับให้ความยินยอมด้วยเท่านั้น

การดำเนินการแก้ไขด้วยวิธีการนี้ UNHCR จะช่วยเหลือผู้ลี้ภัยให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ในประเทศแรกรับ โดยอาจจะจัดโครงการให้การศึกษา การฝึกอาชีพ ตลอดจนการให้คำปรึกษาหารือเพื่อให้ผู้ลี้ภัยได้มีโอกาสได้งานทำ และสามารถช่วยเหลือพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งในทางปฏิบัติการดำเนินโครงการดังกล่าวจะอาศัยความร่วมมือกันระหว่าง UNHCR หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และสมาชิกอื่นๆ ของสหประชาชาติเพื่อดำเนินโครงการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาแก่ผู้ลี้ภัยในประเทศที่เข้าไปพักพิง

สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ จะต้องดำเนินงานภายใต้แนวทางนโยบายของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม และคณะกรรมการบริหารของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ซึ่งจะมีหน้าที่ให้ความเห็นชอบและควบคุมดูแลแผนงานและโครงการทางด้านความช่วยเหลือของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติและมีหน้าที่กำกับดูแลงบประมาณของสำนักงานข้าหลวงใหญ่

ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ตลอดจนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ลี้ภัยเมื่อได้รับการร้องขอ จากข้าหลวงใหญ่²⁹

สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ได้เข้าไป ดำเนินการช่วยเหลือฟื้นฟูในอัฟกานิสถานตั้งแต่ช่วงค.ศ. 2001 ซึ่งได้ทำการช่วยเหลือผู้ลี้ภัย จำนวนมากกว่า 16,000 คน ทั้งนี้โดยการทำงานร่วมกับ Poverty Eradication And Community Empowerment (PEACE) โครงการเพื่อการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) สำนักงานเพื่อการ บริการโครงการแห่งสหประชาชาติ (UNOPS) องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การ UNHCR ได้รายงานจำนวนผู้ลี้ภัยจำนวน 36,000 และอีก 82,000 คน ที่จะกลับมายัง อัฟกานิสถานในช่วงครึ่งปี ค.ศ. 2001 . และเมื่อปี ค.ศ. 2002 ผู้อพยพกลับมาสู่อัฟกานิสถาน 1.7 ล้านคน โดยเดินทางกลับจากที่ย้ายหนีภัยไปที่ปากีสถาน อิหร่าน และเอเชียกลาง 300,000 คน ย้ายกลับไป Parwan , Baghlan, Kunduz และ Kandahar จากความร่วมมือระหว่างกระทรวง ผู้อพยพ สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ UNHCR กระทรวงพัฒนาชนบทและ เมือง นอกจากนี้บุคคลไร้ถิ่นฐานกว่า 400,000 คน ได้รับการช่วยเหลือในการตั้งถิ่นฐานใหม่ เช่น กลุ่มของ Kuchis โดยมีนักสังคมสงเคราะห์ในการช่วยเหลือ

ผู้ลี้ภัยและบุคคลที่พลัดพรากจากถิ่นเดิม ข้อมูลจากสำนักงานข้าหลวง ใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) พบว่ามีการลดลงของจำนวนของผู้ลี้ภัยที่กลับเข้ามา แต่อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะเวลาที่รายงานนี้พบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วง 4 เดือนแรก ของปีนี้ เป็นสัญญาณของการเริ่มต้นช่วงฤดูการส่งกลับในฤดูร้อน จนถึงสิ้นเดือนมิถุนายน ยอดผู้กลับประเทศเพิ่มขึ้นเกิน 250,000 คน ในปีนี้มีชาวอัฟกานิสถานกว่า 173,000 คนที่ได้รับการช่วยเหลือในการส่งกลับ ทำให้ตัวเลขผู้กลับประเทศนับตั้งแต่เริ่มการส่งกลับในปี ค.ศ. 2002 มีมากกว่า 2 ล้านคนในต้นเดือนมิถุนายน ³⁰

สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) และองค์การโยกย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศ (International Organization for Migration IOM) ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้พลัดพรากกว่า 30,000 คน แต่อย่างไรก็ตามผลของสภาวะฤดูร้อน และการคุกคามด้านความมั่นคงทำให้อีกกว่า 300,000 ยังคงต้องอยู่ในค่ายที่พักรอไปซึ่งส่วนใหญ่ เป็นคนที่อยู่ในเมือง Helmand และ Kandahar

²⁹Office of the United Nations High Commissioner for Refugees, *Information Paper* (April 1994), p.14

³⁰Report of the Secretary-General "The situation in Afghanistan and its implication for international peace and security" A/57/850-S/2003/754.

ในวันที่ 16 มิถุนายน ค.ศ. 2003 อีฟกานิสถาน อิหร่านและ UNHCR ได้ลงนามในข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการส่งกลับผู้ลี้ภัยตามความสมัครใจ ข้อตกลงนี้เป็นผลต่อเนื่องจากข้อตกลงการส่งกลับที่ลงนามที่กรุงเจนีวาเมื่อปี ค.ศ. 2002 ทำให้มีชาวอีฟกานิสถานที่กลับมาจากอิหร่านประมาณ 1 ล้านคน

นอกจาก UNHCR จะมีภาระหน้าที่ดำเนินงานให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลี้ภัยแล้ว กิจกรรมให้ความช่วยเหลือก็เป็นอีกลักษณะงานหนึ่งของ UNHCR ซึ่งขอบข่ายของการให้ความช่วยเหลือที่สำคัญ คือ การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ฉุกเฉิน(Emergency Relief) ที่จำเป็นเบื้องต้นเพื่อตอบสนองต่อประชาชนผู้ลี้ภัย เนื่องจากว่าประชาชนเหล่านี้ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้เลย หรือช่วยเหลือตัวเองได้น้อยมาก ความช่วยเหลือในรูปแบบดังกล่าวคือการจัดหาสิ่งจำเป็นขั้นต้นให้แก่ผู้ลี้ภัย หรือผู้อพยพทันทีที่เดินทางมาถึงประเทศแรกโดยไม่ว่าจะเป็น อาหาร น้ำ ที่พักพิง และความช่วยเหลือทางการแพทย์ และเมื่อการปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ฉุกเฉินได้สิ้นสุดลงแล้ว UNHCR ก็จะพยายามช่วยเหลือผู้ลี้ภัย ในด้านต่างๆ เพื่อให้พวกเขาสามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นต้น การจัดทำมีโครงการให้การศึกษาโดย UNHCR จะดำเนินโครงการเพื่อการศึกษาร่วมกับองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติและสิ่งสำคัญ UNHCR จะให้การดูแลเป็นพิเศษแก่กลุ่มบุคคลที่ทุพพลภาพ เช่น ผู้ลี้ภัยที่พิการ บุคคลที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ ผู้สูงอายุ และผู้ลี้ภัยที่เป็นผู้หญิง และเด็ก โดย UNHCR จะดำเนินการจัดโครงการพิเศษช่วยเหลือบำบัดรักษาแก่บุคคลเหล่านี้ ด้วยอาศัยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดจากองค์การอาสาสมัครต่างๆ³¹

นอกจากนี้แล้ว UNHCR ก็ยังจัดบริการการให้คำปรึกษาต่างๆ แก่ผู้ลี้ภัย ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องสำคัญในการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยให้มีทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาของตนเองรวมทั้งได้จัดการช่วยเหลือทางด้านกฎหมายไว้เพื่อช่วยเหลือผู้ลี้ภัยเกี่ยวกับคดีในศาล ในกรณีที่มีการกระทบกระเทือนต่อสถานะความเป็นผู้ลี้ภัยโดย UNHCR จะดำเนินการจัดหาทนายความให้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ภาระหน้าที่ของ UNHCR นั้นจะเห็นว่า UNHCR เป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทอย่างเป็นทางการในการให้ความคุ้มครองและแสวงหาช่องทางแก้ไขปัญหาย่างถาวรแก่ผู้ลี้ภัย รวมทั้งพยายามส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิต่างๆ ของผู้ลี้ภัยทุกคน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติแต่ประการใด ไม่ว่าจะเป็น ส่งเสริมการอนุญาตให้ผู้ลี้ภัยได้มีสถานะที่ลี้ภัยที่ปลอดภัย ทำให้คำขอลี้ภัยได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรมและสนับสนุนให้ผู้ลี้ภัยได้รับการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลตามที่ประชาคมระหว่างประเทศให้การยอมรับ ตลอดจน

³¹Office of the United Nations High Commissioner for Refugees, Information Paper. p.12

พยายามช่วยเหลือผู้ลี้ภัยให้พ้นจากสภาพการเป็นผู้ลี้ภัย โดยวิธีการส่งตัวกลับประเทศมาตุภูมิของพวกเขาโดยสมัครใจและเป็นไปตามเงื่อนไขของการเดินทางกลับประเทศอย่างปลอดภัย ซึ่ง UNHCR จะต้องให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ลี้ภัยจนกว่าพวกเขาจะสามารถปรับตัวเข้าสู่ระบบสังคมประเทศเดิมของตนได้

การฟื้นฟูอัฟกานิสถานได้รับการช่วยเหลือจากการดำเนินงานขององค์การสหประชาชาติในการฟื้นฟูประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเลือกตั้งในอัฟกานิสถาน แม้ว่าการเลือกตั้งในอัฟกานิสถานจะมีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ภาษา ซึ่งส่งผลดีต่ออนาคตของประเทศอัฟกานิสถาน ที่มีความหลากหลายทางการเมืองการปกครองในประเทศ ซึ่งจะทำให้ประเทศมีความมั่นคง หลังจากที่ประเทศอัฟกานิสถานถูกทำลายจากสงคราม ความขัดแย้งภายในประเทศและการถูกแทรกแซงจากภายนอกประเทศเป็นเวลาหลายทศวรรษ เป็นเหตุให้มีหลายชนชาติ ภาษา เชื้อชาติแต่ในที่สุดแล้วอัฟกานิสถานและประชาชนชาวอัฟกันก็หลุดพ้นเนื่องจากความจงรักภักดีต่อเผ่าพันธุ์ ท้องถิ่น ชาติ และผู้ปกครองประเทศ และแม้ว่าอัฟกานิสถานจะประกอบไปด้วยความหลากหลาย แต่ประชาชนเหล่านี้ก็มีวิถีชีวิตเหมือนกัน

ในเรื่องของความมั่นคงและกระบวนการปกครองระบบประชาธิปไตยของอัฟกานิสถานถูกกำหนดโดยประเทศตะวันตก โดยการนำทฤษฎีทางกฎหมายระหว่างประเทศมาใช้ในการฟื้นฟูโครงสร้างทางการเมือง เพราะความเป็นรัฐหรือประเทศจะต้องใช้ความเป็นสากลทั้งในด้านของรัฐบาล ประชาชน อาณาเขต และประชาธิปไตย โดยต้องมีความสามารถที่จะสร้างสัมพันธ์ระหว่างรัฐอื่นๆ ได้ มีอนุสัญญามอนเตวิเดโอ ก็ไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่เป็นการเฉพาะเจาะจงกับชนิดของรัฐบาล สำหรับการก่อตั้งหรือการดำรงอยู่ของความเป็นรัฐ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย ศาสนา ความเป็นอิสระของมลรัฐ หรือเรื่องอื่นๆ ดังนั้นสมาชิกใหญ่สหประชาชาติจึงได้บัญญัติว่า ประเทศไม่สามารถที่จะแบ่ง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมได้ และไม่อาจที่จะถูกแทรกแซงจากรัฐอื่นๆ ได้เช่นกัน กฎบัตรสหประชาชาติจะต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักความเท่าเทียมกัน และหลักการตัดสินใจในการปกครองของตนเองและหลักความเป็นอิสระภาพของสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ

การฟื้นฟูด้านสันติภาพและความมั่นคงในอัฟกานิสถานภายหลังจากสงครามซึ่งเป็นการฟื้นฟูในระยะยาว ทางการเมืองและเศรษฐกิจได้รับการฟื้นฟูโดยเลขาธิการสหประชาชาติซึ่งต้องการพัฒนาประเทศให้อยู่ในระดับสากล สหประชาชาติมีหน้าที่ฟื้นฟูการเมืองในอัฟกานิสถาน โดยได้นำเอาข้อตกลงกรุงบอนน์มาเป็นแนวทางในการฟื้นฟู นอกจากนั้นยังได้จัดตั้งคณะทำงาน UNAMA มาดำเนินการในการช่วยเหลือและฟื้นฟูอัฟกานิสถานด้วย

ความคาดหวังภายใต้ข้อตกลงกรุงบอนน์ทำให้มีสภาฉุกเฉิน Loya Jirga ที่จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 2002 ซึ่งเป็นสภาที่ก่อตั้งโดยคณะผู้บริหารชั่วคราวอัฟกานิสถาน (Afghan Transitional Authority -ATA) และรัฐบาลถ่ายโอนอำนาจ (Transitional Administration) และในการช่วยเหลืออัฟกานิสถานในด้านการเลือกตั้งนั้น UNAMA และ UN Electoral Assistance Division ได้จัดให้มีการเลือกตั้งในอัฟกานิสถาน

ในด้านของเศรษฐกิจนั้นเลขาธิการสหประชาชาติและคณะผู้แทนพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติในอัฟกานิสถาน ได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลก (World Bank), IMF และ UN Development Programme ให้ความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจ โดยแต่ละองค์กรได้ให้ความช่วยเหลือในการก่อตั้ง การจัดการเกี่ยวกับกองทุน สำหรับการจัดการทางด้านเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการฟื้นฟูทางกายภาพของประเทศ ซึ่งในขณะเดียวกัน คณะมนตรีความมั่นคงก็ได้ดำเนินมาตรการตอบโต้ ทางด้านเศรษฐกิจในอัฟกานิสถานต่อรัฐบาล ตาลีบัน กลุ่มอัล เควาด้า และนายโฆซามา บิน ลาเดน ด้วย

ประโยชน์ที่อัฟกานิสถานได้รับจากการควบคุมดูแล และการฟื้นฟู ประเทศจากองค์การสหประชาชาติ นั้นคือ สหประชาชาติได้ให้การสนับสนุนด้านสิทธิมนุษยชน และการฟื้นฟูทางด้านเมืองของอัฟกานิสถาน โดยการนำระบบการบริหารงานแบบประชาธิปไตยมาใช้รวมถึงเรื่องทางด้านสิทธิมนุษยชนด้วย อาทิเช่น การสนับสนุนและการเคารพ การแสดงออกในเรื่องการเมืองและศาสนา ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพที่อยู่ในระบบประชาธิปไตย

อัฟกานิสถานประสบความสำเร็จในการโยกย้ายอำนาจทางการเมืองจากรัฐบาลชั่วคราวไปยังรัฐบาลภายใต้รัฐธรรมนูญที่ถูกต้องตามกฎหมายและเป็นแบบประชาธิปไตยมากขึ้น ณ เดือนกันยายน 2005 การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือการทำให้อัฟกานิสถานมีสิทธิในสถานที่สาธารณะและมีบทบาทในรัฐสภา

การจัดสร้างสถาบันต่างๆประสบความสำเร็จโดยเฉพาะการจัดตั้งประธานาธิบดีและการรับรองรัฐธรรมนูญซึ่งถือได้ว่าเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ความมั่นคงของประเทศได้โดยเฉพาะในการรับรองกฎหมายสำคัญๆ การจัดตั้งธนาคารกลาง การกำหนดค่าเงินขึ้นมาใหม่โครงสร้างการพัฒนาชาติใหม่และการจัดสรรงบประมาณของชาติ รวมถึงการตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการการเลือกตั้ง และการปฏิรูปหน่วยงานบริการประชาชนรู้ถึงความพึงพอใจในความก้าวหน้าที่อัฟกานิสถานและนานาชาติพยายามแก้ไขปัญห การก่อการร้ายถือได้ว่าเป็นความตั้งใจของอัฟกานิสถานที่จะดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงและการบูรณะประเทศ

การปฏิบัติการฟื้นฟูสันติภาพของสหประชาชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดตั้งกองกำลังสหประชาชาติในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพนั้นจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามแต่สถานการณ์ที่เกิดขึ้น สังเกตได้จากการอำนาจหน้าที่ของกองกำลังสหประชาชาติในช่วงแรกๆ นั้นจะทำหน้าที่เป็นเพียงสังเกตการณ์และควบคุมการหยุดยิง เท่านั้น และเมื่อได้ศึกษาวิเคราะห์บทบาทของกองกำลังสหประชาชาติจากการพิจารณาอำนาจหน้าที่ที่ได้เข้าไปดำเนินการฟื้นฟูสันติภาพในอัฟกานิสถานนั้นแตกต่างจากที่เคยปฏิบัติอำนาจหน้าที่ของกองกำลังได้ดำเนินการไปมากกว่าการรักษาสันติภาพ(Peace-Keeping)แต่เป็นการขยายอำนาจหน้าที่ในการสร้างสันติภาพ(Peace-Building)ให้เกิดขึ้นด้วยภายหลังจากที่ความขัดแย้งได้ยุติลงแล้ว